Արցախգիտ

ARTZAKANK - ECHO

Bimestriel bilingue publié à Genève

CASE POSTALE 153 – 1211 PETIT-SACONNEX 19 – GENEVE/SUISSE

CCP: IBAN CH07 0900 0000 1201 7302 9

Mars - Avril 2014

N° 191

Բովանդակութիւն

Էջ 4
- Հարցազրոյց Շիրակ Կենտրոն ՅԿ-ի հիմնադիր տնօրէնի Վահան Թումասեանի հետ

Էջ 7
- Քուն եղիր բալաս

Էջ 9
- Առաջին Էլեկտրոնային գրքերը iTunes-ում և Google Play-ում

- Էջ 10
- Մահացել է Լեւոն Խեչոյանը

Էջ 12
- Մագաղաթը՝ մեր թուղթերէն ամենէն քնարերգականը

Էջ 13
- Թուրքիայում թողարկուել է Կոմիտասի չհրապարակուած ստեղծագործութիւնների ալբոմը
- Արամ Խաչատրեանի ձեռագրերը Իւնեսքօ-ի ցանկին մէջ

Sommaire

p. 3
- Le violoniste Sergey Khachatryan remporte le Young Artist Award
- Une pétition demandant la réouverture de l'Ecole Melkonian

p. 4
- Opération «bois de chauffage» pour Gumri

- p. 5
- Viendra le jour ...

p. 6
- La petite Ani se jette à l'eau !

p. 8
- Interview avec Anahit Minasian

Supplément
- Entretien avec Vahé Gabrache, nouveau président de la Fondation Hagop D. Topalian

p. 10
- L'arrêt de la CEDH suscite de vives réactions

p. 11
- «Ari Tun» - Ecole d'été «Diaspora»
- Lancement de SOAR à Genève

- p. 13
- Cours intensif d'été de langue et culture arméniennes à Venise

p. 15
- Nouvelles de l'Ecole Topalian

p. 16
- Nouvelles de l'UAS

L'arménien occidental
Un inestimable héritage en péril

par Maral Simsar

En 2005, les Arméniens du monde entier commémoraient le 1600e anniversaire de l'invention de l'alphabet arménien qui a joué un rôle prépondérant dans la préservation de l'identité nationale tout au long de leur histoire, marquée par de nombreuses guerres, invasions et catastrophes. En parallèle avec les discours élogieux à l'égard de l'inventeur de l'alphabet, Mesrob Mashdots, les spécialistes exprimaient leur inquiétude concernant le déclin du nombre de locuteurs de l'arménien occidental et exposaient les conséquences qui en suivraient.

Aujourd'hui, l'arménien occidental est répertorié dans l'atlas des langues en danger de l'UNESCO et risque de disparaître si des mesures sérieuses ne sont pas prises pour inverser la situation.

Après le génocide de 1915, les rescapés réfugiés dans les pays du Proche-Orient avaient mis en place, au prix de grands sacrifices, un solide réseau d'écoles. Ces véritables foyers d'arménité ont non seulement assuré la survie de l'arménien occidental mais aussi formé des enseignants, éditeurs, journalistes et cadres, qui ont joué un rôle essentiel dans les différentes structures des communautés diasporiques. Cependant, le rythme accéléré de l'assimilation dans les pays européens et le continent américain a relégué la langue arménienne à l'arrière-plan de sorte que le nombre des locuteurs en arménien occidental s'est diminué dramatiquement au cours des dernières décennies.

Le déclin de l'intérêt pour la langue arménienne parmi les descendants de la première et de la deuxième générations des rescapés du génocide, réfugiés en Occident, peut s'expliquer principalement par la volonté d'intégration de ces filles et fils d'«étrangers» dans un milieu qui prônait le monolinguisme en faveur de la langue de l'Etat dans lequel ils vivaient. Les mouvements démographiques en direction de l'Europe et du continent américain, poussés par l'instabilité politique et économique dans les pays du Proche et Moyen-Orient ont contribué dans un premier temps au développement des réseaux d'établissements scolaires arméniens dans les pays d'accueil. Cependant, au fil du temps, l'arménien occidental a perdu son statut de langue maternelle pour la majorité des Arméniens de la ➤➤➤

Avec les compliments de

TAVITIAN

Atelier de sertissage

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04

tavitian@bluewin.ch

L'arménien occidental : Un inestimable héritage en péril

➤➤➤ troisième et quatrième génération et actuellement un nombre croissant des membres de nos communautés ne maîtrise plus l'arménien.

Le lien indissociable entre la langue et l'identité arméniennes ne peut être contesté. En effet, la perte de la langue entraîne la perte de l'identité culturelle et finalement la perte de l'identité ethnique. Malheureusement, les organisations arméniennes de la diaspora, qui sont censées être les gardiennes de l'identité arménienne, n'ont pas suffisamment tenu compte de cette réalité dans l'élaboration de leurs objectifs et programmes, l'exemple le plus frappant étant la décision prise par le Conseil d'administration central de l'Union Générale Arménienne de Bienfaisance (UGAB) en 2005 de fermer le *Melkonian Educational Institute* (MEI) à Nicosie, Chypre. Rappelons que plusieurs générations de cadres, notamment des enseignants, formés dans cette institution, avaient contribué à la transmission et à l'épanouissement de l'arménien occidental après le génocide. Depuis quelque temps, plusieurs méthodes audiovisuelles ou en ligne pour apprendre l'arménien sont disponibles pour les personnes intéressées. D'autre part, l'Université Virtuelle Arménienne*, lancée en 2009, rend l'éducation arménienne accessible à tous et partout grâce à des technologies d'avant-garde. Néanmoins, il est évident que rien ne peut remplacer l'enseignement de l'arménien depuis l'enfance en milieu scolaire. De ce fait, force est de constater qu'il nous manque d'initiatives et de stratégies sérieuses pour préparer un cadre d'intellectuels et des leaders communautaires qui maitrisent l'arménien occidental.

S'agissant de notre petite communauté de Suisse, nous avons la chance d'avoir l'Ecole hebdomadaire Hagop Topalian à Genève qui accueille des enfants à partir de 4 ans pour leur offrir des cours de langue et pour les initier à l'histoire et la culture arméniennes. Afin de comprendre les motivations des parents désireux d'apprendre l'arménien à leurs enfants, *Artzakank* a rencontré quelques mamans arménophones qui ont accepté de partager avec nos lecteurs l'importance qu'elles attachent à notre langue, les méthodes qu'elles emploient avec leurs enfants et leur regard sur l'avenir de l'arménien occidental.

«Il est important pour nous que nos enfants aient une formation rudimentaire de l'arménien car nous le parlons à la maison et aimerions qu'ils apprennent l'alphabet et la grammaire d'une façon plus formelle. De surcroît, la priorité pour nous en envoyant nos enfants à l'Ecole Topalian est de leur permettre de grandir avec des amis arméniens dans un milieu arménien.» dit Audrey Selian.

Pour Zela Bayramian, *«l'arménien est notre langue maternelle et la langue de nos ancêtres. Ces derniers se sont battus pour le préserver. C'est une langue très ancienne, riche et évolutive, qui marque notre identité, notre histoire, notre culture et nos traditions. Il est vrai que nous l'utilisons peu et seulement entre*

Une classe de l'Ecole Hagop Topalian

nous, mais selon les spécialistes, être multilingue dès l'enfance ouvre notre esprit, notre horizon et facilite l'apprentissage d'autres langues».

Irma Cilacian fait remarquer que *«les langues sont une richesse à préserver car elles constituent une manière de penser, de voir et de dire le monde. Elles transmettent des expressions et pratiques culturelles et sociales.»* Elle tient à transmettre à ses enfants la langue arménienne, un facteur de l'identité arménienne, *«pour qu'ils sachent d'où ils viennent et choisissent, libres, où aller.»*

En réponse à la question de savoir quel stratagème utilisent ces jeunes mamans pour que leurs enfants aient du plaisir dans leur apprentissage de l'arménien, Audrey Selian dit qu'elle n'a pas vraiment un stratagème. Elle et son mari, Arménien de l'Iran, parlent tant l'arménien oriental qu'occidental avec leurs enfants dès la naissance. Elle trouve que son fils âgé de 3 ans aime bien l'arménien et le préfère pour l'instant à l'anglais ou le français.

«Aimer mon enfant en arménien, chanter en arménien, dire que c'est notre langue secrète, raconter des histoires, l'histoire de l'Arménie; Jouer des jeux: comment on dit cela en arménien, ou l'inverse? Maintenant c'est mon fils Daron qui me pose la même question chaque fois qu'il apprend un nouveau mot ...» est l'astuce de Zela Bayramian.

Irma Cilacian propose une autre méthode: *«Je tente d'éveiller l'intérêt de mes enfants pour mon histoire, qui est une partie de leur passé, pour que l'apprentissage de l'arménien se fasse naturellement. Je leur donne ce que j'ai à leur transmettre, ils choisissent ce qu'ils veulent prendre. Je ne leur impose pas de parler l'arménien, bien que cette langue soit une partie d'eux-mêmes: c'est leur langue maternelle, ils vont à l'Ecole Topalian depuis tout petit et mes parents, arménophones, sont présents dans leur vie. Le rôle de cette école est également primordial dans l'éveil de l'intérêt pour la langue arménienne et cela, non seulement par les cours qu'elle prodigue mais aussi pour le rôle social (amitiés et identification) qu'elle joue.»*

Quant à l'avenir de l'arménien occidental, nos interlocutrices ont exprimé des opinions plutôt pessimistes:

«Malheureusement, avec la fermeture des écoles arméniennes dans la diaspora, je vois l'avenir très ➤➤➤

(*) Armenian Virtual College (http://www.avc-agbu.org)

L'arménien occidental Un inestimable héritage en péril

➤➤➤ *sombre d'autant plus que dans la plupart des villes où vivent les Arméniens, il n'existe même pas d'écoles hebdomadaires. Bizarrement, on est très doué pour apprendre d'autres langues mais on trouve toujours des excuses pour ne pas pouvoir parler notre langue.»* (Zela Bayramian)

«En ce qui concerne ma famille, je peux affirmer que le niveau de connaissance de la langue arménienne s'est affaibli en trois générations. Mes parents, surtout ma mère, enseignante dans une école arménienne à Istanbul, avaient un bon niveau d'arménien. Quant à moi, je ne parle que l'arménien quotidien et familier. Mes enfants sont actuellement en apprentissage d'une langue qu'ils ne maitrisent pas encore... Il est difficile de prévoir l'avenir. On peut certes analyser une situation en observant le passé sans que cette évolution soit toutefois linéaire dans le futur.» (Irma Cilacian)

«Je ne pense pas que l'arménien occidental survivra longtemps dans la diaspora. Selon les recherches préliminaires que j'avais effectuées il y a sept ou huit ans sur l'état de notre langue, il reste actuellement entre 1 et 1.5 millions de locuteurs de l'arménien occidental. Peu à peu ce nombre diminue et dans 25-30 ans nous aurons probablement moins de 250'000 personnes qui le parleraient couramment. Si ce nombre tombe en-dessous de 100'000, l'arménien occidental serait classé officiellement dans la catégorie des "langues mortes"» (Audrey Selian)

En dépit de ces pronostiques peu favorables, la ténacité et la persévérance de ces jeunes mamans nous donnent de l'espoir. Grâce à l'Ecole Topalian, les enfants de notre communauté ont la possibilité d'acquérir les bases de notre langue et de tisser des liens avec d'autres enfants arméniens. Il appartient aux parents arménophones de soutenir les efforts du corps enseignant en parlant l'arménien à la maison, ce qui facilitera l'apprentissage. Ainsi, la maîtrise de l'arménien ne sera pas perçue par l'enfant comme une corvée mais un atout qui lui permettra plus tard de communiquer avec des compatriotes dans le monde entier. Il est impératif que les responsables des organisations de la diaspora prennent conscience du caractère urgent du danger et mettent en place un programme efficace et cohérent pour le sauvetage de l'arménien occidental, l'héritage inestimable, peut-être le seul, que nos grands-parents et arrière grands-parents ont pu préserver pendant et après le génocide. N'oublions pas que nous sommes probablement la dernière génération qui peut arrêter ou inverser le processus de perte de notre identité.

M.S.

Le violoniste Sergey Khachatryan remporte le *Young Artist Award*

Le violoniste Sergey Khachatryan a remporté le prix *Young Artist Award* décerné par Credit Suisse. Le musicien, 29 ans, a reçu 75'000 francs et se produira en concert avec l'Orchestre philharmonique de Vienne lors du Lucerne Festival le 13 septembre.

La nouvelle a été annoncée le 17 janvier à Vienne par le jury dirigé par Michael Haefliger, intendant du Lucerne Festival, indique un communiqué. Cette distinction n'est pas la première remportée par l'artiste né à Erevan. Il a déjà enlevé le concours Jean-Sibelius en 2000 à Helsinki et le premier prix du concours de la Reine Elisabeth à Bruxelles en 2005.

Sergey Khachatryan a joué avec les orchestres philharmoniques de Berlin et de New York. Il s'est également produit avec le Boston Symphony (USA) et l'orchestre symphonique de Bamberg (D) sous la direction de Jonathan Nott.

Le *Young Artist Award* de Credit Suisse résulte d'une initiative du Lucerne Festival, de l'Orchestre philharmonique de Vienne, de la Société des amis de la musique de Vienne ainsi que de la Fondation Credit Suisse. Le prix, attribué tous les deux ans, s'adresse à de jeunes musiciens de talent, âgés de moins de 30 ans. Il doit les aider à percer via des moyens financiers et des concerts.

Source : ATS

Une pétition demandant la réouverture de l'Ecole Melkonian de Chypre

Le 14 janvier, un groupe d'anciens élèves de l'Ecole Melkonian (Melkonian Educational Institute) ont lancé une pétition en ligne demandant au Conseil central de l'Union générale arménienne de bienfaisance (UGAB) de revenir sur sa décision de fermer l'Ecole. La pétition sous forme d'une lettre ouverte adressée à M. Berdj Setrakian, le président mondial de l'UGAB, et aux membres du Conseil central de cette organisation, demande la réouverture de l'Ecole Melkonian pour accueillir des étudiants arméniens de Syrie. Pour ces derniers, qui subissent les ravages de la guerre et vivent dans la peur constante d'être tués, l'Ecole Melkonian pourrait devenir un havre de paix qui leur assurerait une bonne éducation.

Pour signer la pétition, visitez :
http://www.melkonianforever.org/

DJEVA
INDUSTRIE DE PIERRES SCIENTIFIQUES
HRAND DJEVAHIRDJIAN S.A.
CH - 1870 MONTHEY
VALAIS-SUISSE

IP Inter Protection Technology
CEC-SYSTEM
Nettoyage mécanique et protection interne des conduites contre la corrosion ultérieure
Rouben OHANESSIAN Directeur
www.interprotection.ch
Tél. 021 731 17 21
info@interprotection.ch

OPERATION «BOIS DE CHAUFFAGE» POUR GUMRI

par Astrig Marandjian

4200 familles habitant à Gumri, vivent, en ce moment même et depuis 25 ans, dans des logements provisoires sans le confort élémentaire. Pour ces familles laissées-pour-compte les petites aides épisodiques d'ici et de là sont la seule source de revenu pour survivre. En hiver, les personnes âgées seules, les plus vulnérables, ne peuvent même pas sortir de leur *domik* pour chercher un bout de pain. Au delà de l'aspect matériel inexistant, c'est leurs droits et leur dignité qui sont bafoués, loin des yeux de grandes ONG diasporiques qui, en partenariat avec l'Etat arménien et l'église apostolique, construisent des routes et des églises magnifiques.

L'association BAF (*Building an Alternative Future*) et son président Artush Yeghiazarian, entourés des amis engagés et fidèles, ont décidé d'agir et de témoigner de cette injustice. Avec une récolte de fonds symbolique pour la Suisse (2500 CHF) mais important pour Gumri, la communauté arménienne de Genève a contribué à la survie de quelques familles pour cet hiver polaire sans précédent. Notre action a été réalisée à travers l'ONG *Shirak Center* (http://shirakcentre.org/) dont le directeur Vahan Toumasian nous livre dans une interview (voir ci-dessous) ses projets et préoccupations. Notre action est importante pour ces familles et pour notre conscience, mais cela doit être aussi pris comme un acte d'indignation. Voilà pourquoi nous prenons la parole pour forcer les politiques et les autorités locales à assumer leurs responsabilités. Cette action doit contribuer à une mobilisation de tous, chacun a son niveau et à sa façon, contre cette situation sociale intolérable en Arménie en 2014.

Հարցազրույց Շիրակ կենտրոն ՅԿ ի հիմնադիր տնօրէն Վահան Թումասյանի հետ

Ե՞րբ է ստեղծուել Շիրակ կենտրոն ՅԿ - ն և ի՞նչ նպատակով:

«Շիրակ կենտրոնը» հիմնուել է 2005թ.-ին: Առաջին տարին ուսումնասիրելով կարևորագոյն խնդիրները Գիւմրիում և Շիրակի մարզում, կանգ առանք անօթևանութեան և ընկերային խնդիրների վրայ: Կազմակերպութիւնը ընդգրկուեց բնակարանների բաշխման գործընթացում: «Շիրակ կենտրոնի» տեսանիւթերի շնորհիւ 16 անօթևան ընտանիքների անհատ բարերարները նուիրել են բնակարաններ, 100-աւոր ընտանիքների՝ դրամական, նիւթական զգալի օգնութիւն:

Կազմակերպութիւնն ունի աղետի գօտում տնակային աւաններում բնակող անօթևան և *սոցիալապէս* խոցելի խմբերի հետ աշխատանքի, նրանց ընկերատնտեսական իրաւունքների և շահերի պաշտպանութեան հարուստ փորձ և տեղեկատուական բազա:

Որո՞նք են Ձեր հիմնական ընթացիկ ծրագրերը:

«Շիրակ կենտրոնն» իրականացրել է բազմաթիւ ծրագրեր. Անօթևան ընտանիքների բնակարանային իրաւունքների պաշտպանութիւն, բնակարանային խնդիրների լուծումների նախանշում, բնակարանների տրամադրման գործընթացի վերահսկում և *կոռուպցիոն ռիսկերի* նուազեցման ուղղութեամբ ծրագրերի իրականացում, ձմռան ամիսներին *սոցիալապէս* անապահով ընտանիքների ժամանակաւոր կացարանների վերանորոգում, ընկերային ծանր վիճակում յայտնուած ընտանիքների երեխաներին դպրոցական պարագաների ձեռքբերում, ինչպէս նաև՝ հագուստի և սնունդի տրամադրում:

Vahan Toumasian (2ème de droite) chez une famille

Պատմէք, խնդրե՛մ, «10.000 պարկ վառելափայտ» ծրագրի մասին:

«Շիրակ կենտրոնը» նախորդ ձմռանը, Գիւմրու վագոն-տնակներում բնակող *սոցիալապէս* անապահով ընտանիքներին, արտերկրի բարերարների և կազմակերպութիւնների աջակցութեամբ, տրամադրեց շուրջ 2000 պարկ վառելափայտ: Ընթացիկ ձմռանը անօթևան ընտանիքներին ջերմութիւն պարգևելու նպատակով նախաձեռնել ենք «10.000 պարկ վառելափայտ անօթևան ընտանիքներին» ծրագիրը: Այս պահին մօտ 4000 պարկ վառելափայտ է բաժանուել մօտ 400 ընտանիքների:

Ձեր մասնակցութիւնը անօթևան ընտանիքներին պետութեան կողմից բնակարանների բաշխման յանձնաժողովում:

Երբ սկսեցինք զբաղուել անօթևան ընտանիքների բնակարանային խնդիրներով բնականաբար, «Գլենդել Հիլզի» 3000 բնակարանները դեռ չէին կառուցուել, նաև, գրեթէ մոռացուած թեմա էր դարձել: Մամուլը մի տեսակ չէր ուզում անդրադառնալ այդ ծայրահեղ ծանր վիճակին: Եթէ յիշում էք, «Լինսի» շինարարութիւնից յետոյ մի քանի տարի դադար էր, տպաւորութիւն էր, թէ խնդիրը լուծուած է, նաև յայտարարուեց, որ այլևս ոչ թէ աղետի գօտի է, այլ՝ զարգացման:

Գիտէինք, որ խնդիրը կար, բայց մեզ համար էլ էր բացայայտում, որ այս աստիճանի ու այս քանակի.... Իւրաքանչիւր ընտանիք իւրովի դժբախտ է, ու դա՝ իշխանութիւնների, մարդկանց անտարբերութեան պատճառով: Փորձում ենք առաւելագոյն ուշադրութեան կենտրոնում պահել, որ տարբեր այլընտրանքային միջոցներով լուծում գտնեն այդ խնդիրները:

«Շիրակ կենտրոնը» ուսումնասիրեց ինչպէս ՅՅ քաղաքաշինութեան նախարարի համապատասխան հրամաններով բնակարան ստացած անձանց ցուցակներում ընդգրկուած, այնպէս էլ բնակարանների բաշխման վիճակահանութեանը մասնակցած անձանց գործերը: Սակայն որպէս հիմք ընդունեցինք բնակարանների բաշխման վիճակահանութեան մասնակիցների ցուցակները, քանզի հնարաւոր ➤➤➤

Հարցազրոյց Շիրակ կենտրոն ՅԿ ի հիմնադիր տնօրէն Վահան Թումասյանի հետ

➤➤➤ էր, որ հրամանագրերում ընդգրկուած քաղաքացիներին թոյլ չտրուէր մասնակցել վիճակահանութեանը՝ այն պատճառով, որ այդ անձանց վերաբերեալ բնակարան ստանալուն խանգարող նոր փաստեր յայտնաբերուած լինէին մինչև վիճակահանութիւնը:

Բնակարան ստացած բոլոր անձանց գործերն ուսումնասիրելու մեր որոշումն արդարացուած էր: Եւ ամենից առաջ՝ այն պատճառով, որ մեզ մեծ ցանկութեան դէպքում իսկ որևէ մէկը չէր կարողանայ մեղադրել կողմնապահութեան կամ դիտաւորեալ այս կամ այն խումբ քաղաքացիների գործերի ընտրութեան, որոշակի շահերից թելադրուած ուսումնասիրութիւն իրականացնելու մէջ:

Պարբերաբար ուսումնասիրում էինք բնակարանի հաւակնորդ անձանց գործերը, առանձնացնում և յաջորդաբար ՅՅ քաղաքաշինութեան նախարարութիւնից լրացուցիչ տեղեկութիւններ էինք պահանջում ընտանիքների վերաբերեալ: Բնակարանի հաւակնորդ անձանց գործերը ստուգելիս մենք հիմք էինք ընդունում ոչ թէ նրանց անուն - ազգանունները, այլ երկրաշարժից փլուած բնակարանների հասցէները, քանզի հնարաւոր է, որ նախկինում բնակարան ստացած լինէին ընտանիքի մէկ այլ անդամի անունով:

Ովքե՞ր են 4000 ընտանիքները, որոնք անօթևան են և որո՞նք են հիմնական պատճառները:

Հայաստանում աղքատութեան, արտագաղթի, անօթևանութեան և գործազրկութեան ամենաբարձր ցուցանիշները գրանցուել են Շիրակի մարզում: Հանրութիւնը իրազեկ չէ աղէտի գօտում անօթևանութեան և աղքատութեան իրական պատկերին: Անօթևան ընտանիքները որևէ ընկերային արտօնութիւն և աջակցութիւն չեն ստանում, մեկուսացուած են համայնքային կեանքից, ինչպես նաև հասարակութիւնում առկայ բազմաթիւ բացասական երևոյթներ առաւել տարածուած են տնակային աւաններում:

Մօտ 4200 ընտանիք, ապրում են տնակներում, կիսախարխուլ շինութիւններում, նախկին գործարանային հանրակացարաններում կամ ժամանակաւորապէս ապրում են գիւղական համայնքներում: Մօտ 1000 ընտանիք պէտք է փոխհատուցման ենթակայ լինի, որովհետև մարդիկ բնակարան կորցել և չեն ստացել, բայց 430-ն է փոխհատուցման ենթակայ, միւսների հարցը մնում է բաց, ճակատագիրն՝ անյայտ:

Ժնևի հայերի հանգանակած գումարով քանի՞ ընտանիք ստացաւ վառելափայտ:

Շուեյցարիայի Ժնեւ քաղաքի մի խումբ հայերի կողմից «Շիրակ կենտրոնին» էր փոխանցուել 2536$, որը կազմակերպութիւնը ծախսել է 350 պարկ վառելափայտի ձեռքբերման համար, վագոն-տնակներում բնակւող անօթևան 30 ընտանիքների, որից 10 բազմազաւակ ընտանիքներին 15-ական պարկ, իսկ 20 ընտանիքի էլ 10-ական պարկ: Իսկ մնացած գումարով ձեռք է բերուել սնունդ և բաշխուել 10 միայնակ տարեցների և մօտ 20 բազմազաւակ ընտանիքների:

Ի՞նչ չի անում պետութիւնը , որ թեթևանայ այս ընտանիքների ընկերային վիճակը:

Պետութիւնն առհասարակ ուշադրութիւն չի դարձնում տնակային աւաններում ապրող ընկերային ծանր վիճակում յայտնուած ընտանիքների խնդիրներին: Կարծես թէ այն կառավարութեան համար այլևս արդիական չի համարւում: Ցաւալին այն է, որ անօթևանութեան խնդիրն համայն հայութեան մօտ այլևս մեծ նշանակութիւն չունի: 25 տարի է անցել, խնդիրը չի լուծուել, բայց մարդիկ աւելի ծանր պայմաններում են ապրում, քան յետերկրաշարժեան տարիներին: 20-25 տարի առաջ տնակները քայքայուած չէին, մարդիկ յոյս ու հաւատ ունէին, հիմա դա էլ չկայ, գործազրկութիւնն ու աղքատութիւնը աւելի մեծ է, քան նախկինում:

Ինչպէ՞ս ժնևի համայնքը և ընդհանրապես սփիւռքը կարող է միջամտել ընկերային անարդարութիւնը մեղմելու համար:

Սփիւռքը անմիջական մասնակցութիւն պէտք է ունենայ առաւել ծայրահեղ և անուշադրութեան մատնուած ընտանիքների խնդիրների լուծման գործում, ինչպես նաև պատշաճ առիթներն օգտագործելով Հայաստանի իշխանութիւններից պահանջի գործուն քայլեր անօթևանութեան և աղքատութեան կրճատման ուղղութեամբ:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Աստղիկ Մարանջյանը

VIENDRA LE JOUR...

Un vieil amour
peut fleurir tout à coup
tel un cactus ...
Comme une vieille image
soudain vous parle
une langue limpide ...
- comme une jeune mère
Ouvrant la porte à son vieux fils
peuple d'anges le ciel désert ...

Hovhannès GRIGORIAN (1945-2013)

Trad. Par Vahé Godel

(Extrait d'ANGES DESCENDUS DU CIEL DE L'ENFANCE, Ed. Zvartnots, Erevan 1992)

ARTICLES DE FETES
Costumes & accessoires de déguisement
Guirlandes, ballons & cotillons
Farces & attrapes
Drapeaux

depuis 1928
13, Rue de la Rôtisserie - 1204 Genève
022 311 87 08 - www.lagaite.ch
La Gaîté

La petite Ani (10 ans) se jette à l'eau! en participant à son premier tournoi international d'échecs

Dimanche 19 janvier se déroulait le 25ème tournoi international d'Active Chess organisé par le CEG (Club d'Echecs de Genève) à l'hôtel Métropole. Cette compétition attire régulièrement des joueurs titrés de carrure internationale. Cette année aussi les premières places étaient chères car nous dénombrions 3 Grand Maîtres (GM), 3 Maîtres Internationaux (IM) et 4 Maîtres. La France était représentée entre autres par 2 joueurs talentueux, Romain Edouard et Christian Bauer. La Belgique, quant à elle, était représentée par le GM Alexandre Dgebuadze. Ces 3 GM ont occupé sans surprise les 3 premières places dans l'ordre R. Edouard, C. Bauer, A. Dgebuadze et la 4ème place est prise par le IM Richard Gerber de Genève.

Ce genre de tournoi étant ouvert à tous les licenciés, permet à des juniors voire même des jeunes enfants à se mesurer à des joueurs nettement plus forts. Ani Kurghinyan qui suit régulièrement les cours d'échecs de l'école Topalian a décidé, qu'elle participerait elle aussi, sous la bannière du club d'échecs Tigran Petrossian, à ce tournoi international. L'école d'échecs Topalian est heureuse de voir de plus en plus de jeunes de notre communauté se lancer dans la compétition.

Ci-dessous une petite interview d'Ani Kurghinyan.

Quel âge as-tu et depuis combien de temps joues-tu aux échecs?
J'ai 10 ans et je joue depuis plus d'un an activement aux échecs.

Où apprends-tu à jouer aux échecs et à quelle fréquence?
J'ai appris à l'école d'échecs Topalian que je fréquente régulièrement un samedi sur 2. Les cours durent de 10h à midi.

Est-ce que tu as du plaisir à t'entrainer aux échecs et as-tu d'autres membres de ta famille qui jouent avec toi?
J'ai le plaisir de jouer avec mon père et quelque fois avec ma petite sœur. Et j'aime beaucoup jouer les mercredis pendant la pause de l'école Topalian avec mes amis.

Quels sont les tournois auxquels tu as déjà participé?
J'avais déjà participé à 3 tournois réservés aux jeunes joueurs d'échecs (Thônex, Carouge et Genève).

Quelles sont tes impressions de ce tournoi international auquel tu as participé au mois de janvier?
Le niveau était très haut et très difficile.

Veux-tu participer, au prochain tournoi interscolaire de Genève où près de 200 jeunes vont s'affronter?
Oui, avec plaisir!

*****

Depuis quelques années, plusieurs enfants de notre communauté participent au cours du jeu d'échecs de l'Ecole Topalian. En général, huit à quinze enfants sont présents à ces cours.

Ils sont toujours accueillis par Meda, toujours souriante, attentionnée. Mikael essaye de transmettre sa passion du jeu d'échecs aux élèves les plus avancés. Il a même donné un cours d'initiation à quelques parents. Sa clarté d'explication, de vulgarisation, son enthousiasme ont été très appréciés. Espérons que cette expérience se répétera et que les parents aussi se mettront à jouer comme leurs enfants, apportant ainsi leur participation active à ces cours.

Quel plaisir pour nous de voir Raphaël, Nathanaël, David, Lilit, tous de 5 à 7 ans, réfléchir devant les pièces pendant des minutes pour trouver la solution aux problèmes échiquéens. Mais ils ne sont pas si sages que ça; pendant la pause, il est impossible pour Meda et pour nous de les tenir autour d'une table. Comme tous les enfants, ils courent partout, inventant leurs jeux, oubliant même des fois de manger.

Nous souhaitons bien sûr que le nombre de ces enfants soit plus élevé. Nous sommes persuadés que d'autres enfants de notre communauté seront intéressés au jeu d'échecs. Il suffit que leurs parents les encouragent de venir se joindre à nous.

Notre club d'échecs Tigran Petrossian suit aussi son chemin. Depuis quelques saisons, nous participons au championnat suisse par équipe. Nos adversaires ont commencé à savoir qu'il y a un club arménien.

Il y a bien évidemment d'autres Arméniens qui nous font connaître dans le monde échiquéen. Lévon Aronian a gagné cette année le tournoi de Tata Steel au Pays-Bas. Il a terminé troisième au tournoi de Zürich Chess Chalenge 2014. Les meilleurs joueurs mondiaux participaient à ces compétitions.

Nous avons besoin de votre participation active pour que ce noble jeu soit appris et apprécié par un plus grand nombre de nos enfants.

Pour tous les renseignements concernant le cours du jeu d'échecs ainsi que pour le club Tigran Petrossian, vous pouvez prendre contact avec :

Meda Khachatourian	: 0793031749
Raffi Garibian	: 0792004567
Garabed Yelegen	: 0795385126

Raffi Garibian et Garabed Yelegen

ՔՈՒՆ ԵՂԻՐ ԲԱԼԱՍ
ԿԱՄ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐԸ

Սիրվարդ Սապունճեան

Յորդանանի արեւը կիզիչ է նոյնիսկ Ապրիլի կէսերուն: Կարմիր ծովու ափի Ագապայէն դէպի Ամման տանող գրեթէ ամայի մայրուղիով հանդարտ սլացող հանրակառքը կը փոխադրէ տասնինը յոգնած բայց անհանդարտ ճամբորդներ, որոնք կը մասնակցին Արմէն Արոյեանի իւրայատուկ ճաշակով պատրաստած միջինարեւելեան շրջապտոյտին և որոնք, այցելելէ ետք Մալաթիա, Անտիոք, Քեսապ, Պոսրա և Բեդրա, դեռ չյագեցած փնտռտուքով կը յուսան գտնել յորդանանեան անապատին մէջ կորսուած հայերը, զաւակներն ու թոռները՝ 1915-ին Քիլիսէն, Չոմախլուէն, Ճիպինէն, Հռոմկլայէն և Պէյլանէն տեղահանուածներու...:

Տեղացի վարորդը և ուղեցոյցը հետաքրքրուած չեն մեզ անհանգստացնող նիւթով: Անոնք կը պատճառաբանեն, թէ ամէն մարդ իսլամ է այստեղ և արաբ. որ քրիստոնեաներ փնտռելով, մենք կրնանք հակազդեցութեանց դուռ բանալ: Ի զուր կը բացատրենք, թէ մեր տեսնել ուզած մարդիկը արաբ են և իսլամ, և թէ ասիկա մեր միակ առիթն է հանդիպելու անոնց, բայց ուղեցոյցն ու վարորդը անդրդուելի կը մնան: Ի վերջոյ, յամառելով ու հաճոյախօսելով, կակուղնալու նշաններ կը տեսնենք տակաւ առ տակաւ, մինչեւ հասնինք Մա'ան. բայց ո՞ր է «Հայ ըլ Երմէն»ը: Անցորդ մը կ'ըսէ, թէ այդ անունով փողոց չկայ հոս: Կը հարցնենք երկրորդին, երրորդին. յանկարծ կը յիշեմ փարիզաբնակ մարդաբան Աննա Յովհաննէսեանի յիշած ցեղախումբին անունը՝ Ապու Տարուիշ. և հանգոյցը կը քակուի:

Մա'անի փէշերուն ամբողջ թաղ մը գրաւած են անոնք, տարբեր տուներ ապրող, իրարու ազգական, հայուհիի զաւակներ ու թոռներ բոլորն ալ: Կամացուկ կը հրենք առաջին դուռը. միջանցքին մէջ երիտասարդ մը ներս կը հրաւիրէ մեզ. կը հարցնեմ, թէ ո՞վ կայ տունը, սրտիս մէջ շնորհակալ՝ յիշած արաբերէնիս համար: Մայրը՝ Ֆայզան, միջին արեւելքցի հայ կիները յիշեցնող դիմագիծերով, խոշոր կլոր աչքերով, սպիտակամորթ, քիչ մը գիրուկ, հանդարտ արտայայտութեամբ, մազերը հինայած, «Սետիր»ին վրայ ծալապատիկ նստած՝ մեզ կ'ընդունի: Կը հարցնեմ, թէ հայերէն գիտէ՞. պատասխանը նրբութեամբ ըսուած «Ո՛չ» մըն է: «Ո՞վ հայ է» հարցումիս կը պատասխանէ «Մեծ մայրս» ու Ֆայզա կ'առաջարկէ, որ մօրը քիչ անդին գտնուող տունը երթանք, որովհետեւ «Ան ամէն ինչ գիտէ»:

Երիտասարդը մեզ կ'առաջնորդէ մեծ մօրը տունը: Երկու կիները շատ կը նմանին իրարու, կարծես երկուորեակ քոյրեր ըլլային: Մայրն ալ հինայած մազեր ունի և աղջկան նման շնորհալի է և խաղաղ: Շամա'ա, այսինքն մոմ է անունը. արդեօք ինչու՞: Ան սիրալիր կ'ընդունի մեզ: Տաքուկ հոսանք մը կ'անցնի մեր մէջէն, կը մտերմանանք: Քով քովի նստած, առանց ծածկելու մեր զգացումներն ու յուզումները, կը քակուին թելերը՝ 1915-ին Չոմախլուէն աքսորուած հայ կիներուն և անոնց անչափահաս զաւակներուն կեանքին ու պատմութեան:

Արմենը ֆիլմով կը յաւերժացնէ զգացումներով զեղուն այս հանդիպումը և մերթ ընդ մերթ հարցեր կու տայ հայուհիի Խանըմի աղջկան՝ Շամա'այի. ես կ'ամբողջացնեմ, կը թարգմանեմ: Առանց նախաբանի Շամա'ա կ'ըսէ, թէ հայ կիները մահացած են այլեւս, հիմա կան անոնց զաւակները միայն: Ան կը պատմէ, թէ մայրը և կեսուրը՝ Արաքսին, Աստուածաշունչ կը կարդային մինչեւ իրենց կեանքին վերջին օրը. նաեւ թէ պետեւիներուն հետ ամուսնացած հայ աղջիկներուն զաւակները իրարու հետ ամուսնացած են հետագային, այնպէս որ շատ մը Ապու Տարուիշներ երկկողմանի հայ են, թէ՛ հօրական մեծ մօր և թէ՛ մօրական մեծ մօր կողմէ...: Հայաստանի իրադարձութիւններով հետաքրքրուած, անոր վերելքով ուրախ էին անոնք, բայց 1988-ի երկրաշարժը մեծ ցաւ պատճառած է բոլորին: Ընդհակառակը, Թուրքիոյ երկրաշարժը...:

Մեր այցելութեան լուրը գաղտնի չի մնար. Ապու Տարուիշներուն համար հաճելի է հայ տեսնելը: Ինչպէս կ'ակնկալէինք, տունը հետզհետէ կը լեցուի հիւրասիրութեամբ զբաղած երիտասարդ երիտասարդուհիներով, մանուկներով և պատանիներով ու գերդաստանի միւս անդամներով, եկած՝ ծանօթանալու իրենց մեծ մայրերու արիւնակիցներուն: Կու գայ նաեւ Շամա'այի տագրոջ տղան՝ Տայֆը: Հուժկու պետեւի մը ան, համակրելի դէմքով և մելամաղձոտ աչքերով, գլխուն ճերմակ *Լաֆֆահա* և սեւ *Ակալ*, հագած երկար ճերմակ *ճալլապիէ*, սահուն անգլերէնով կը մօտենայ ինծի. «Գիտե՞ս», կ'ըսէ ան, «6-7 տարեկան էի, լաւ կը յիշեմ, որ Արաքսի մեծ մամաս կը քնացնէր զիս երգելով»: «Կը յիշե՞ս երգը», կը հարցնեմ: Տայֆ չի յիշեր մեծ մօր օրօրը, բայց ակնկալութեամբ կը սպասէ: Ներշնչուած անոր տրամադրութենէն, սենեակին մէջ տիրող մթնոլորտէն և Արմէնին դրդումով, կը սկսիմ մեղմ երգել.

«Քուն եղի՛ր բալաս, աչերդ խուփ արա՛,
Նախշուն աչերուդ քուն թող գայ վրայ,
Օրօր իմ բալաս, օրօր ու նանի,
Իմ անուշիկիս քունը կը տանի»:

Դուք տեսա՞ծ էք պետեւիի մը լացը: Անապատի այս զաւակը, որ դեռ 20-25 վայրկեան առաջ չէր ճանչնար մեզ, դիւթուած, ետ կ'երթայ 50 տարի և հաստաբուն կաղնիի մը նման փլելով, անզուսպ արցունքներուն մէջէն «Այս երգդ՝ արեւնս մէջ մորֆինի ազդեցութիւն կը գործէ» կ'ըսէ ինծի... կրկնելով՝ «Ճի՛շդ աս էր, այս երգն էր»:

Արաքսիին, Խանըմին, Աննային և միւս հայ աղջիկներուն անապատի զաւակները, գիտակից են իրենց ժառանգութեան, իսկ մենք երջանիկ ենք, որ պեղեցինք մեր ինքնութեան հարազատ էջ մը եւս:

(ԱՃԴԱԿ)

Interview avec Anahit Minassian, directrice de KASA Arménie

«Les jeunes Arméniens ont vraiment un énorme potentiel pour contribuer au développement de l'Arménie... s'ils y rêvent !»

Anahit Minassian fait partie de la nouvelle génération d'Arméniennes et d'Arméniens qui se fait remarquer par son dynamisme, son ouverture d'esprit et son engagement pour l'environnement, les valeurs démocratiques et le renforcement de la société civile en Arménie.

Profitant de son passage en Suisse à l'occasion de l'Assemblée générale de KASA, *Artzakank* l'a rencontrée pour un tour d'horizon des défis auxquels sont confrontés actuellement les jeunes en Arménie.

Vous êtes impliquée dans plusieurs programmes destinés aux jeunes en Arménie. Pourriez-vous nous en parler brièvement en nous expliquer quels sont les buts recherchés ?

Très tôt, vu que j'ai participé à un échange international de jeunes, j'ai compris que, en dehors des études il y avait plusieurs façons d'apprendre sur soi-même et sur la société environnante. Et cela m'a incitée à le réaliser pour d'autres. Aujourd'hui je me considère comme une travailleuse pour les jeunes, qui accompagne leur développement individuel et social à travers l'éducation, les conseils, l'information et d'autres activités.

Les jeunes d'Arménie se trouvent actuellement dans une situation difficile et ils ont besoin de beaucoup plus que d'un diplôme officiel. Leur pays est certes indépendant, mais l'héritage complexe du patrimoine soviétique de l'Arménie et les problèmes liés à sa transition vers le capitalisme ne les incitent pas à s'engager dans la vie économique, sociale, politique et culturelle du pays. Selon CIA Factbook l'Arménie connaît le plus haut taux de chômage des jeunes du monde à 57,6 %, et la situation économique de monopole étouffe l'essor économique, la créativité et l'esprit d'entreprenariat des jeunes. Les deux derniers rapports sur les jeunes mettent également en triste lumière un manque d'esprit d'initiative (75% des jeunes considèrent «que l'État devrait fournir de l'emploi à ses citoyens»), une faible activité civique (3,8% sont membres d'ONG, 46 % ne savent pas ce qu'est une ONG) et de fortes intentions de migration (51 % prêts à quitter le pays dans l'espoir de construire ailleurs un avenir meilleur).

Avec mes collègues nous organisons des activités éducatives non-formelles. Leur principal objectif est la création d'une plate-forme de discussion où nous essayons de réaliser ensemble que l'émigration n'est pas la bonne solution à nos problèmes. La méthodologie de ces activités est tout à fait unique, elle permet aux jeunes d'apprendre à partir de l'expérience. Afin de développer leur autonomie, leur créativité et leur esprit de participation ou leur sens de la citoyenneté nous leur proposons différents exercices pratiques. Quitte à échouer parfois, les jeunes doivent essayer de trouver des réponses concrètes, dont ils pourront ensuite s'inspirer dans leurs activités quotidiennes. Cette façon de se former s'inscrit dans un certain cadre (par exemple, travailler dans la nature, dans un groupe régional, voire international), ce qui crée des conditions favorables pour que les jeunes puissent s'observer eux-mêmes, mieux comprendre l'autre et ébaucher des processus de collaboration.

Vous êtes active dans ces programmes depuis huit ans, quel a été leur impact sur les jeunes d'Arménie à ce jour ? Concrètement, des changements réels de mentalité, de comportement ou de regard sur le monde sont-ils déjà visibles dans la société arménienne ?

Les changements existent, mais prennent du temps, surtout en termes de mentalité. Un de nos plus grands défis aujourd'hui est la création d'un sentiment positif d'appartenance envers notre pays. Évidemment, nous ne sommes pas les seuls à y viser. Reste que nous œuvrons à encourager et développer la prise de décision et d'initiative des jeunes Arméniens. Et je suis vraiment fière de dire qu'il y a de plus en plus de jeunes en Arménie qui peuvent servir de modèles positifs dans différents domaines. ➤➤➤

Anahit Minassian est née en 1986 à Arkhangelsk, Russie, dans une famille arménienne, ukrainienne et allemande. Elle a suivi le lycée Anania Shirakatsi à Erevan et la dernière année elle a gagné un concours académique qui lui a permis de terminer ses études secondaires aux Etats Unis. Ensuite elle a continué à l'Université Européenne d'Erevan dans le domaine de la gestion des entreprises en nouvelles technologies. Elle s'est également passionnée pour le rôle des technologies de l'information dans le domaine de l'éducation.

Elle a très tôt travaillé dans le secteur privé pour la gestion de projets informatiques, ce qui lui a offert les moyens d'ouvrir ses horizons en voyageant. Elle s'est également fortement impliquée dans des activités sociales, dans la direction de l'association des anciens élèves de son lycée, du conseil étudiant de son université et d'autres organisations de jeunesse en Arménie. En 2007 Anahit a été engagée à KASA en tant que coordonatrice des technologies de NTIC, puis des programmes d'e-learning. Au vu de ses nombreuses compétences, KASA lui a proposé fin 2011 le poste de directrice d'une équipe de plus de 40 personnes, et se félicite de son choix.

En parallèle Anahit s'investit depuis huit ans dans le secteur non gouvernemental, pour des activités de formatrice, consultante et chercheuse freelance de divers projets dans le domaine de jeunesse en Arménie et en Europe. A partir de 2010 Anahit est une des représentantes officielles en Arménie du plus grand programme de la jeunesse de l'Union européenne "Jeunesse en action" et elle accompagne l'engagement d'individuels et d'organismes de jeunesse. Elle est auteur et co-auteur de plusieurs articles de recherche et de manuels sur la situation des jeunes en Arménie et l'éducation non formelle.

Interview avec Anahit Minassian

➢➢➢ Un autre défi à mes yeux, c'est le sérieux besoin d'une pensée critique. Les possibilités dont les jeunes d'Arménie disposent aujourd'hui en termes d'activité et de mobilité internationale leur ouvrent de nouveaux horizons, de plus en plus d'entre eux tentent de construire une vision plus globale, de repenser l'identité et la place de l'Arménie. Un autre aspect important est le développement de la capacité de travailler en équipe, au lieu de toujours viser la concurrence. On y arrive doucement mais sûrement, des jeunes mettent en place diverses initiatives civiques pour se battre ensemble pour une cause.

La jeunesse est l'avenir d'un pays. Comment voyez-vous l'avenir en Arménie ? Pensez-vous que les différentes actions menées par des jeunes Arméniens engagés dans des mouvements de la société civile contribueront à créer l'Arménie de nos rêves.

Tout d'abord je considère que la jeunesse n'est pas seulement l'avenir mais déjà le présent, et surtout que l'Etat doit le comprendre et le prendre en compte. Sur le papier existent beaucoup de mécanismes de participation démocratique des jeunes, il faut les concrétiser et les jeunes sont tout à fait capables d'y contribuer positivement.

Quant à l'Arménie de nos rêves... pour la créer, il faut tout d'abord y rêver, et ça, c'est l'essentiel de notre travail... Je m'engage avec plusieurs centaines de jeunes de partout dans le monde chaque année et, croyez-moi, les jeunes Arméniens ont vraiment un énorme potentiel pour contribuer au développement de l'Arménie... si ils y rêvent !

(Propos recueillis par Maral Simsar en collaboration avec Monique Bondolfi)

Souscription pour une brochure sur l'architecture sacrée arménienne

Engagée dans le développement du tourisme en Arménie, KASA vous propose de soutenir financièrement une publication sur le patrimoine chrétien arménien

PIERRES SACREES D'ARMENIE

Petite introduction au patrimoine architectural chrétien arménien

par Fabien Krähenbühl et Patrick Donabédian

Brochure en couleur de 64 pages
Tirage prévu : 1000 exemplaires
Date de parution prévue : printemps 2014
Montant recherché : CHF 10'000

Le jeune archéologue et historien de l'art suisse Fabien Krähenbühl est venu en Arménie pour accomplir son service civil (3 fois 3 mois) au sein de KASA. Il a notamment œuvré à la réalisation d'une très belle brochure de présentation de la région du Chirak et a participé à la mission archéologique franco-arménienne du site de Ereruyk, dirigée par Patrick Donabédian. De son expérience arménienne est née l'idée de rédiger une brochure sur l'architecture chrétienne d'Arménie à l'usage des guides et du grand public.

Le montant minimum de la souscription est de CHF 100 (1 exemplaire reçu par tranche de CHF 100) à verser sur le CCP de KASA, 1000 Lausanne, 17-274614-1 (IBAN CH24 0900 0000 1727 4614 1) mention «brochure»

Informations : kasa@kasa.am

Առաջին հայկական էլեկտրոնային գրքերը՝ iTunes-ում և Google Play-ում

Վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում առցանց առեւտրային Apple iBookStore եւ Google Play հարթակներում յայտնուել են առաջին հայկական էլեկտրոնային գրքերը, որոնք կարելի է կարդալ iOS եւ Android համակարգերով սարքերից: Բացի այդ՝ գրքերը հնարաւոր է կարդալ eBook Reader-ներով (Kindle, Kobo, Sony eReader):

Նախաձեռնութիւնը պատկանում է ArmLib բլոգի եւ Armenian iBOOKS ֆէյսբուքեան խմբի հեղինակներ Ռուբէն Միրաքեանին եւ Մարատ Եաւրումեանին:

«Հիմնական նպատակը ժամանակակից *տեխնոլոգիաների* միջոցով հայկական գրական ժառանգութիւնը հասանելի դարձնելն է: Երբ տեսնում ես, որ շատ լեզուներով հնարաւոր է էլեկտրոնային գրքեր գնել, կամ անվճար ներբեռնել ու ընթերցել, իսկ հայերէնով՝ ոչ մի գիրք ... Ահա հէնց այդտեղից էլ ծնուեց հայերէն էլեկտրոնային գրքեր հրատարակելու գաղափարը», – նշում է Եաւրուհրատ-ի նախաձեռնող Մարատ Եաւրումեանը:

Առաջին էլեկտրոնային գրքերը Մարատ Եաւրումեանը սկսեց հրատարակել 2012-ի յունիսից, իսկ նոյեմբերին Ռուբէն Միրաքեանը եւ Մարատ Եաւրումեանը ստեղծեցին Armenian iBOOKS ֆէյսբուքեան նախաձեռնութիւնը եւ ArmLib բլոգը, գրքերը դարձան աւելի բազմազան ու յայտնուեցին նաեւ Apple iBookStore-ում եւ Google Play-ում:

«Գրադարանում առաւելապէս հայ դասականների գործեր են՝ Յովհ. Թումանեան, Ե. Չարենց, Ղ. Աղայեան, Վ. Տէրեան, Յ. Պարոնեան եւ այլն: Կան նաեւ գիտական հրատարակութիւններ ու նաեւ թարգմանչական, մանկական, ժամանցային գրականութիւն: Բոլորովին վերջերս կատարուեց Ֆեթհիյէ Չեթինի «Մեծ մայրս» գրքի երրորդ, արդէն էլեկտրոնային հրատարակութիւնը: Գրադարանի 20-25%-ը կազմում են անվճար գրքերը: Ապագայում եւս պահպանուելու է այս միտումը, սա կարեւոր ու սկզբունքային է», – նշում է Armenian iBOOKS, ֆէյսբուքեան նախաձեռնութեան հիմնադիր՝ Ռուբէն Միրաքեանը:

Նախաձեռնութեան շրջանակներում ստեղծուել է նաեւ OPDS *կատալոգ*, որը թոյլ է տալիս գրքերը տարածել բոլոր այն բջջային app-երով, որոնք աջակցում են այս տեխնոլոգիային (օրինակ՝ Ռուսաստանեան շուկայում մեծ տարածում ունեցող FBReader App-ում):

iBookStore եւ Google Play eBooks հարթակները փակ են հայաստանեան շուկայի համար: Այս խոչընդոտը վերացնելու համար Ռուբէն Միրաքեանը եւ Մարատ Եաւրումեանը նախաձեռնել են iBookStore-ը Հայաստանում հասանելի դարձնելու համար ստորագրահաւաք*, որին կոչ են անում միանալ:

(Լեզուի ժողովրդական տեսչութիւն)

(*) www.change.org (Make the Apple iBookstore Available in Armenia!)

L'arrêt de la CEDH suscite de vives réactions

Depuis sa publication le 17 décembre 2013, l'arrêt de la Cour Européenne des Droits de l'Homme (CEDH) dans l'affaire Doğu Perinçek contre la Suisse (voir Artzakank n° 190 p. 2) a fait l'objet de nombreuses déclarations aux niveaux national et international en faveur d'un réexamen de l'affaire par la Grande Chambre de la CEDH.

Les ambassades suisses dans plusieurs pays ont reçu les représentants des communautés arméniennes alors que les deux catholicos Aram I et Garegin ont demandé aux autorités helvétiques de faire appel de cette décision.

A Genève, Sévane Garibian et Stefan Kristensen ont co-signé une excellente tribune libre dans *Le Temps* du 14 février, intitulée «Combattre le négationnisme, jusqu'à la Cour européenne des droits de l'homme».

Parmi les nombreuses réactions citons notamment la lettre ouverte d'un groupe de spécialistes internationaux des génocides dans laquelle ils appellent au réexamen de l'arrêt et soulignent les «inexactitudes historiques et conceptuelles» dans la décision de la Cour.

Il convient de citer également la lettre que l'Association des droits de l'homme en Turquie a adressée à Mme Simonetta Sommaruga, cheffe du Département fédéral de justice et police, dans laquelle elle souligne les conséquences de la haine raciste en Turquie et exprime son soutien «à une Justice suisse qui exerce son droit d'appel contre la décision de la CEDH».

Dans un communiqué de presse intitulé «Neutralité et protection des Droits de l'Homme désavouées? Discrimination raciale: la Suisse passive devant la décision de la CEDH?» du 25 février, l'Association Suisse-Arménie (ASA) fait remarquer que «cet arrêt de la Cour de Strasbourg n'est pas seulement inacceptable pour les Suisses d'origine arménienne; il l'est aussi pour la justice suisse qui par deux fois, a condamné la négation du génocide des Arméniens.»

«Ayant procédé à l'analyse de cette décision, avec la participation d'experts en droit international public et en droit pénal suisse, l'Association Suisse-Arménie a rédigé un document qu'elle a adressé à la Directrice du Département fédéral de justice et police (DFJP), ainsi qu'au représentant de la Suisse à la CEDH, les pressant de déposer une demande de renvoi de ladite décision.»

Ne pas contester la décision de la CEDH, selon l'ASA, signifierait notamment que la Suisse «prend délibérément parti dans un différend politique en violation manifeste de son principe de neutralité. Son rôle de médiateur pour la solution des conflits entre l'Arménie et la Turquie et entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan - cette dernière constituant une priorité, d'après la déclaration du Président de la Suisse Didier Burkhalter, pour l'année de la présidence de l'OSCE de la Suisse - perdrait sa crédibilité.»

L'ASA conclut qu'elle ne doute pas que le Président de la Confédération Didier Burckhalter, «qui à Auschwitz le 28 janvier 2014 avait condamné sans équivoque la négation de tous les crimes contre l'humanité - et la cheffe du DFJP soient conscients de toute leur responsabilité envers la Suisse et le monde entier.»

Մահացել է Լևոն Խեչոյանը

Հայ գրականութիւնը մեծ կորուստ կրեց, վախճանուեց արձակագիր, *էսսեիստ* Լևոն Խեչոյանը՝ ժամանակակից հայ գեղարուեստական խօսքի ինքնատիպ ու ճանաչուած դէմքերից մէկը:

Լևոն Խեչոյանը ծնուել է 1955 թուականին Վրաստանի Հանրապետութեան Ախալքալաքի շրջանի Բարալէթ գիւղում: 1983թ. աւարտել է Գիւմրիի մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական *ֆակուլտետը*: 1977 թուականից ապրել է ՀՀ Կոտայքի մարզի Հրազդան քաղաքում: «Սասուն» ջոկատի կազմում մասնակցել է Արցախեան ազատամարտին:

1997 թ. մասնակցել է Վաշինգտոնում կայացած Ասիայի գրողների համագումարին: 2000 թ.՝ Եւրախորհրդի և ԵՒԼԵՍԿՕ-ի հովանաւորութեամբ՝ Գերմանիայի *Բունդեսթագի* կողմից կազմակերպուած «Գրական ճեպընթաց «Եւրոպա-2000» միջոցառմանը, որի տպաւորութիւնները խտացնող «Եւրոպայի երկաթէ ճանապարհներին» *էսսեն* 2001 թ. լոյս է տեսել գերմաներէն և ռուսերէն: 2003 թ. մասնակցել է Թբիլիսիում կայացած Հարաւային Կովկասի գրողների հաւաքին:

Լ. Խեչոյանի անդրանիկ «Խնկի ծառեր» ժողովածուն լոյս է տեսել 1991 թ., որը միանգամից ճանաչում բերեց հեղինակին: Հետագայ տարիներին հրատարակել են «Արշակ արքայ, Դրաստամատ ներքինի» (1995), «Սև գիրք, ծանր բզեզ» (1999), «Տան պահապան հրեշտակը» (2002), «Ձայներ և տեսիլներ» (2006), «Փուշը, հայր, փուշը» (2011), «Պատմուածքներ և հարցազրոյցներ» (2013) և այլ ստեղծագործութիւններն ու ժողովածուները, որոնք գնահատուել և սիրուել են ինչպէս մասնագէտների, այնպէս էլ ընթերցող լայն հասարակայնութեան կողմից: Սպասւում է «Անտարես» հրատարակչութեամբ լոյս տեսնելիք նրա «Մեռերի դռան գիրքը» նոր վէպը:

Լևոն Խեչոյանի վէպերը, պատմուածքներն ու *էսսեները* թարգմանուել են մի շարք լեզուներով՝ ռուսերէն, ուկրաիներէն, գերմաներէն, ռումիներէն, իսպաներէն և այլն:

Գրողի ինքնատիպ, գեղարուեստական բարձր չափանիշներով յատկանշուող ստեղծագործութիւնները բարձր են գնահատուել՝ արժանանալով պետական, գրական և միջազգային մրցանակների ու պարգևների:

Լևոն Խեչոյանը 1999 թ. «Սև գիրք, ծանր բզեզ» վէպի համար արժանացել է ՀՀ պետական գրական «ՈՍԿԷ ԵՂԵԳՆ» մրցանակի, 2005 թ.՝ «Հողի դողը» պատմուածքների ժողովածուի համար՝ Հրանտ Մաթևոսեանի անուան, 2006 թ. «Յունիսի 5-ը և 6-ը» գրքի համար՝ Թեքէեան մշակութային միութեան «Հայկաշէն Ուզունեան» և այլ մրցանակների: 2004 թ. պարգևատրուել է «К 100-летию М.А. Шолохова» յուշամեդալով:

Շատ ծրագրեր և մտայղացումներ անաւարտ մնացին, սակայն այն, ինչ հասցրել է ստեղծել Լևոն Խեչոյանը, ապահովել է նրա մնայուն տեղը հայ գրականութեան մէջ, ընթերցողների սրտերում:

Հայաստանի Գրողների Միութիւն

« Ari tun » Les visites de la jeunesse de la Diaspora en Arménie

Le Ministère de la Diaspora de la République d'Arménie reprend le programme « Ari tun», encourageant « les visites de la jeunesse de la Diaspora en Arménie».

Le but du projet est de faire connaître la Mère-Patrie aux jeunes de la Diaspora âgés de 13 à 18 ans, de promouvoir auprès d'eux le sens de la Patrie, de les sensibiliser aux notions de valeurs et d'identité nationales, de leur présenter les us et coutumes, les traditions et la mentalité de la population et de la famille arménienne, afin de créer et de nouer des liens étroits entre l'Arménie et la Diaspora.

Le programme débute le 15 juin et durera jusqu'au 30 août 2014. Tout au long de cette période, tous les quinze jours, les jeunes provenant de différents pays de la Diaspora seront accueillis et hébergés dans des familles ainsi que dans des camps de jeunes en Arménie.

Informations : www.aritun.am
europedep@yahoo.fr / europedep@gmail.com

Ecole d'été « DIASPORA » Programme 2014

Dans le but de contribuer à la préservation et au renforcement de l'identité nationale dans les communautés arméniennes de la diaspora, d'aider les jeunes de ces communautés à améliorer leurs connaissances de la langue arménienne ainsi que de soutenir les activités des médias et l'organisation des communautés, le Ministère de la diaspora a élaboré le programme intitulé Ecole d'été « DIASPORA » qui se tiendra à l'Université d'Etat d'Erevan en été 2014.

Ce programme comprend les cours suivants :

1. Cours d'arménien accéléré (7 juillet - 2 août)
2. Cours pour chefs des chœurs et maîtres de danse (21 juillet – 2 août)
3. Cours de perfectionnement pour directeurs, organisateurs et enseignants des écoles arméniennes (14 juillet – 2 août)
4. Cours pour jeunes leaders de la diaspora (21 juillet – 2 août)
5. Cours pour jeunes journalistes de la diaspora (21 juillet – 2 août)
6. Cours pour personnes en charge de l'organisation de la vie communautaire (27 juillet – 2 août)

Les personnes intéressées sont priées d'adresser leurs demandes **jusqu'au 30 mai** à :
europedep@yahoo.fr / europedep@gmail.com
europedep@mindiaspora.am →→→

Lancement de SOAR à Genève

par Astrig Marandjian

Le 2 novembre 2014, au Centre Arménien de Genève Hagop D. Topalian, Mme Christina Nettles a créé la branche en Suisse Romande de SOAR (*Society for Orphaned Armenian Relief*). Lancée en 2006 aux Etats-Unis, cette ONG s'est donnée comme objectif d'améliorer les conditions d'accueil des orphelinats et internats en Arménie, Syrie et Liban. SOAR lutte pour améliorer les conditions de vie et d'études des enfants orphelins arméniens. Malheureusement aujourd'hui encore, un grave problème de gestion de ces orphelinats persiste pour assurer les besoins les plus élémentaires de ces enfants.

Depuis sa création et grâce à ces 51 branches à travers le monde, SOAR a réussi à récolter plus de 800 000 $ de dons. Cette somme est allouée à divers projets socio-éducatifs au sein de 16 orphelinats.

A la veille de Noel, entouré des bénévoles de notre communauté, SOAR Genève a organisé un petit marché de Noel au profit de l'orphelinat de Vanadzor. La vente des sachets de friandises et les dons de soutien ont permis de récolter près de 1200 CHF pour l'achat de nouveaux vélos qui ont fait la joie des enfants de Vanadzor au Noel arménien.

SOAR permet également aux familles de la diaspora d'avoir une relation privilégiée avec un enfant d'orphelinat par le biais de parrainage. Cela consiste à offrir 3 cadeaux dans l'année (Noel, Pâques et l'anniversaire de l'enfant). Les familles parrainées entretiennent un lien direct avec l'enfant à travers des lettres et des visites sur place.

Celles et ceux qui sont intéressés de parrainer un enfant dans un orphelinat partenaire de SOAR peuvent visiter le site web de SOAR http://soar-us.org/ et/ou contacter Kristina Nettles au 079 883 88 65
kristinanettles@gmail.com.

Investir aujourd'hui dans ces jeunes, c'est un autre moyen de croire au changement en Arménie.

---

europedep@mindiaspora.am
Tél. +37410 58-56-01 (112)
Informations :
www.mindiaspora.am www.hayernaysor.am

PREMAT S.A.
IMPORT - EXPORT
9, RUE DES ALPES
TEL. 022 731 69 35
CH - 1201 GENEVE

aratours
ARATOURS Travel Services
Tél.: +41 26 322 7777
Fax: +41 26 322 7767
E-mail: info@aratours.travel
Web: www.aratours.travel
ARMENIE
GEORGIE
IRAN
UKRAINE
ASIE CENTRALE
...voyager différemment...
Voyages culturels
Voyages nature
Voyages thématiques
Appartements à louer
Service de transport
Service de traduction

Մագաղաթը՝ մեր թուղթերուն ամենէն քնարերգականը

Նորայր Տատուրեան

Գիրերու գիւտէն ի՞նչ օգուտ, եթէ հայրենի բնաշխարհը ունեցած չըլլար առատ գրելանիւթ՝ թուղթի տեսակ մը: Յետադարձ ակնարկ մը նետենք Ե. դարուն եւ տեսնենք, թէ Մեսրոպ Մաշտոցը ի՞նչ միջոցներով կրնար տարածել Գիրքը եւ ազգային լուսաւորութիւնը. փայտ, կաւ, մետաղ, ապակի, կտաւ եւ վիմագրութիւն՝ յղկուած քարերու վրայ գրել:

Բոլորն ալ լաւ՝ քանի մը տող յիշատակարան արձանագրելու համար, սակայն բոլորն ալ ունին գիտութիւնը արագօրէն եւ հեռաւոր տեղեր տարածելու յարմարաւէտութիւնը խոչընդոտող անպատեհութիւն ներ:

Եւ կա՛ր մագաղաթը: Ահաւասիկ այդ բնատուր նիւթն է, որ կարելի դարձուց Ոսկեդարը ու տարածեց մեր Երկաթագիրը:

Բառը թէեւ օտարածին է (ասորերէնէ եկած 209 բառերէն մէկը), բայց նախանիւթը, նորածին գառնուկի, հորթի եւ այծի թեթեւ, նուրբ կաշին, բնիկ ու առատ եղած է, ինչքան հայրենի լեռներն ու հովիտները:

Նախ՝ ստուգաբանութիւնը. դիմենք Հ. Աճառեանին. «Մագաղաթ.- Ասորերէն գլորեալ մատեան, ձեւից. Բառս բնիկ սեմական է եւ ծագում է gll, գլորել, գալարել արմատից»: Նոյն արմատէն՝ եբրայերէն եւ արամերէն «մգլադ» եւ «մգլաթա» բառերը: Իսկ վերջիններէն ծնած արաբերէն «մաճալլա» բառը, որ կը նշանակէ ճոխ կազմ ունեցող գիրք, մահմետականներու քաղաքային օրինագիրքը: Նոյնը օսմաներէն, «մէճէլլէ»: Հայերէնէ փոխառեալ է վրացերէնը «մագալիթի», որ կը նշանակէ «օրինակ, բնագիր»:

Հայերս մինչեւ Թ. դար օգտագործած ենք մագաղաթը: Հակառակ իր բուն իմաստին, մենք չենք ունեցած փաթաթաձեւ ձեռագիրներ: Հայկական մատեանները եղած են կազմուած, բազմաթերթ գիրքեր: Մագաղաթը շատ թանկագին է եւ սուղ: Անոր համար, տօնական օրերուն վանքերու շուրջ հաւաքուած ուխտաւորներ հոգեւորականներուն կը նուիրէին մատաղներուն մորթերը, որոնք գրչատուներու մէջ կը դառնային գիրքեր: Միջնադարուն մագաղաթեայ ձեռագիրներ արտադրելու մէջ յայտնի էին Անի քաղաքը, Երզնկան, Կարինը, Դուինը եւ Սիսը: Մեծկակ ձեռագրի մը համար պէտք կ'ըլլար մէկ անասունի կաշի, ինչպէս հայկական մեծագոյն մագաղաթեայ ձեռագրի պարագան է, «Մշոյ Ճառընտիր»ը: Այս գիրքին իւրաքանչիւր էջին համար գործածուած է մէկ հորթի կաշի:

Անկէ շատ հեռու չէ Կիւթենպերկի Աստուածաշունչին մագաղաթեայ տարբերակը. 1282 էջնոց գիրքը պահանջած է 300 ոչխարի մորթ: Մեզի հասած ամենահին եւ ամբողջական մագաղաթեայ ձեռագիրը «Լազարեան Աւետարան»ն է, Յ. Ք. 887:

Մագաղաթը մեր ամենէն քնարերգական գրելանիւթը ըլլալ կը թուի: Ան իր ազնիւ յատկութիւններով չէր կրնար երեւակայութիւններ շարժած չըլլալ: Ի զուր չէ, որ բառը Ղարաբաղի մէջ իգական անուն է, «Մագաղաթ»: Ան նաեւ չէ վիրպած հայ աշուղին գրիչէն, Սայաթ Նովայի մօտ գեղեցկուհիի նուրբ մատներն են. «Ձեռներդ՝ սպիտակ մագաղաթ, լիզուտ օսկէ ղալամի պէս»: Իսկ Չարենցը, իր ժամանակի քաղաքական պայմաններուն տակ, դժբախտաբար անոր մէջ տեսած է մահուան չափ սարսափած գունատ դէմք մը. «Շինուած էր կարծես նա մոմից եւ դէմքը, որպէս մագաղաթ» (Մահուան Տեսիլ, 1920):

(Բառերու խորհրդաւոր աշխարհը)

RECITAL

Dimanche 16 Mars 2014 à 17.00
Maison Bodzérane à Bougy-Villars
Oeuvres de Beethoven, Schumann & Strauss
Duo VonBurg – Baghdassarian *(violon et piano)*

CONCERTS
sous la direction de
Luc Baghdassarian

Dimanche 23 Mars 2014 à 17.00
Eglise St.Martin à Vevey
Oeuvres de Beethoven
Chœur Symphonique de Vevey
Orchestre des Collèges et Gymnases Lausannois

Dimanche 6 Avril 2014 à 17.00
Salle de La Marive à Yverdon-les-Bains
"Carmina Burana" de Carl Orff
Chœur Scala - Chœur A Cappella d'Yverdon
Chœur Symphonique de Vevey
Karine Mkrtchyan, soprano
Thierry Dagon, contre-ténor
Michel Brodard, baritone basse
Florence Von Burg et **Thierry Horber**, pianistes
Lausanne Percussions Ensemble, percussions

Samedi 26 Avril 2014 à 20.00
Salle Stravinski de Montreux
Requiem de Mozart
Chœur Symphonique de Vevey
Orchestre des Variations Symphoniques

Samedi 3 Mai 2014
Victoria Hall de Genève
Messe du Couronnement et Requiem de Mozart
Chœur Symphonique de Vevey
Orchestre des Variations Symphoniques

Jeudi 8 Mai 2014 à 20.00
Salle des Remparts à la Tour-de-Peilz

Vendredi 9 Mai 2014 à 20.00
Salle Communale de Ste-Croix

Samedi 10 Mai 2014 à 20.00
Aula du Belvédère à Lausanne

Dimanche 11 Mai 2014 à 17.00
Aula du Belvédère à Lausanne

Création "Le Songe de Clara" de Daniel Eisler
Orchestre des Variations Symphoniques

Dimanche 18 Mai 2014 à 17.00
Manor de Sierre
Symphonie du "Nouveau Monde" de Dvorak
Orchestre de Ribaupierre

CONFERENCE

Arménie, pays de la pierre

Carnet de voyage illustré
de Stefan Rüegsegger et des jeunes d'Emmen, qui ont effectué un voyage en Arménie dans le cadre d'une rencontre entre jeunes du Caucase du Sud

Lundi 31 mars 2014 19h30-21h
Jugendbüro, Gerliswilstrasse 64, Emmenbrücke
Entrée CHF 10 - membres gratuit
www.forumgersag.ch

Թուրքիայում թողարկուել է Կոմիտասի չհրապարակուած ստեղծագործութիւնների ալբոմը

Թուրքիայի երաժշտական խանութների վաճառասեղաններին է յայտնուել «Երգարան. Կոմիտաս վարդապետի հայերէն, քրդերէն եւ թուրքերէն հաւաքածուներից մշակումներ» անունը կրող ալբոմը:

Ստամբուլի հայկական «Ակօս»-ի փոխանցմամբ՝ «Երգարան. Կոմիտաս վարդապետի հայերէն, քրդերէն եւ թուրքերէն հաւաքածուներից մշակումներ» ալբոմի ստեղծման մեջ ներգրաւում են ունեցել երաժիշտներ Արամ Քերովբեանը, Մուրադ Այդեմիրը, Արա Դինքջեանը, Մուրադ Իչինալչան, Աշուղ Բինգեօլը եւ այլ երաժիշտներ:

Ալբոմի մեջ կա նաեւ 3 լեզուով՝ թուրքերէնով, քրդերէնով եւ հայերէնով գրքոյկ՝ Կոմիտասի կեանքի մասին մանրամասներով եւ նրա լուսանկարներով:

Մինչ այժմ չհրապարակուած եւ չգործիքաւորած Կոմիտասի ստեղծագործութիւնների մի փոքրիկ հատուածը մշակելու եւ ալբոմի տեսքով ներկայացնելու գործը նախաձեռնել են Արի Յերգէլը եւ Բուրջու Եղդըզը:

News.am

Messes arméniennes en Suisse alémanique et à Neuchâtel

Date	Heure	Lieu	Adresse
16.03.2014	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
23.03.2014	14 00	St. Maria Kath. Kirche	8200 Schaffhausen SH
30.03.2014	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
06.04.2014	11 00	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
13.04.2014	14 00	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
17.04.2014	18 30	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
18.04.2014	18 30	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
20.04.2014	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
24.04.2014	14 30	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
27.04.2014	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
04.05.2014	11 00	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
10.05.2014	18 30	KERMESSE	8600 Dübendorf ZH

www.armenische-kirche.ch
Pfr. Shnork Tchekidjian Tel: 079/704 74 87
E-mail: dershnork@hispeed.ch

UNIVERSITÉ DE VENISE COURS INTENSIF D'ETE DE LANGUE ET CULTURE ARMENIENNES

Cette année, le Cours intensif d'été de Langue et Culture Arméniennes de l'Université Ca' Foscari de Venise (Départements d'Études Asiatiques et de l'Afrique Méditerranéenne) en collaboration avec l'Association "Padus-Araxes" et l'ESU (La Direction des Maisons de l'Étudiant) de Venise, aura lieu du 1er au 20 août (Examens: 21 août; Arrivées: 30 et 31 juillet; départs: 22 et 23 août).

Le cours est réparti sur quatre niveaux: des débutants absolus aux avancés. Les leçons sont tenues le matin du Lundi au Vendredi pendant cinq heures. L'ASSIDUITE Y EST OBLIGATOIRE. Des initiatives culturelles variées accompagneront le Cours.

Des cours, à libre accès, de danses arméniennes et de doudouk seront aussi offerts.

Un logement est offert aux participants dans une Maison de l'Etudiant à VENISE même.

Informations détaillées concernant le cours, l'hébergement et les prix sur :
http://www.padus-araxes.com
daniela@padus-araxes.com

Արամ Խաչատրեանի ձեռագրերը՝ ԻՒՆԵՍՔՕ-ի ցանկին մէջ

Աշխարհահռչակ հայ յօրինող Արամ Խաչատրեանի ձեռագրերը ամբողջացուցին ԻՒՆԵՍՔՕ-ի անյապաղ պաշտպանութեան տակ առնուած արժէքներու ցանկը:

ԻՒՆԵՍՔՕ-ի կողմէ ուղարկուած հաւաստագիրը Արամ Խաչատրեանի տուն-թանգարանի տնօրէնին՝ Արմինէ Գրիգորեանին յանձնեց Մշակոյթի Նախարար Յասմիկ Պօղոսեան:

Գործընթացը սկսած էր տակաւին 2010-ին, երբ Մշակոյթի ու Արտաքին Նախարարութիւններու առաջարկով տուն-թանգարանը ԻՒՆԵՍՔՕ-ին ներկայացուց այն ձեռագրերը, որոնք ի պահ կը մնան Արամ Խաչատրեանի որդւոյն ու թանգարանի արխիւին մէջ:

Ընդհանուր առմամբ Խաչատրեանի 15 ձեռագրեր ներկայացուեցան աշխարհի յիշողութեան կառոյցին: Գործընթացը շարունակուեցաւ եւ միայն 2013-ին ձեռագրերը պաշտպանութեան տակ առնուեցան ԻՒՆԵՍՔՕ-ի կողմէ:

Յիշեցնենք որ Արամ Խաչատրեանի տուն-թանգարանը հիմնուած է 1978-ին: 23 Յունուար 1984-ին բացուած է տուն-թանգարանի առաջին ցուցադրութիւնը:

(ՆՈՐ ՄԱՐՄԱՐԱ)

Nettoyages
15, ch. Pré-de-la-Fontaine
CH - 1217 Meyrin
Zaré KURKDJIAN
Tél. 022 785 01 85 - Fax 022 980 02 37 - E-mail: big-net@big-net.ch

Imprimerie La Sirène
2 bis, rue Baylon - CH-1227 Carouge
Tél. +41 22 300 19 39 - Fax +41 22 300 21 66
imprimerie.sirene@bluewin.ch

COMMUNICATIONS

NAISSANCES

Taline Arzuman et **Alen Kalender** ont la joie d'annoncer la naissance de leur fille **Ani** le 14 novembre 2013 à Schaffhouse.

Toutes nos félicitations aux heureux parents.

DECES

M. Claude Jeanneret survenu le 28 novembre 2013 à Genève.

M. Raffi Kasparian, père de Meda Khachatourian, survenu le 3 janvier 2014 à Burbank, Californie, USA.

Mme Svetlana Balasanyan, maman de Mme Satenik Abgarian, survenu le 5 janvier 2014 à Erevan.

Mme Mayreni Hacetoglu survenu le 25 janvier 2014 à Istanbul.

Mme Zepiour Shahbandarian, maman d'Irène Ghazarian et Armik Shahbandarian, survenu le 7 février 2014 à Saint-Prex (VD).

M. Nerses Boyadjian survenu le 20 février 2014 à Genève.

M. Alen Ugnat, président fondateur de la paroisse de l'Eglise Sourp Bedros de Neuchâtel, survenu le 24 février 2014 à Bevaix (NE).

Toutes nos condoléances aux familles.

AVIS IMPORTANT

A l'occasion du centième anniversaire du génocide des Arméniens de 1915, *Artzakank* prépare un numéro spécial qui paraîtra en avril 2015. Nous invitons nos lectrices et lecteurs qui ont des idées ou qui souhaiteraient contribuer à ce numéro spécial par des articles, témoignages, photos, documents etc., de prendre contact rapidement avec la rédaction.

Le comité
artzakank@worldcom.ch Tél. 022 700 36 85

REMERCIEMENT

En début d'année, l'Asile des Vieillards de Beyrouth (Liban) a reçu avec reconnaissance un don de 1000 francs suisses.
Cette somme a été collectée suite au décès de **Mr. Claude Jeanneret**, époux de notre compatriote Suzie Jeanneret, laquelle remercie infiniment les donateurs de leur générosité.

IMPORTANT !

Dernier délai pour recevoir des articles et communications à publier dans notre prochain numéro : **15 avril 2014**. En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction **AVANT** cette date.

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ARTZAKANK - ECHO
Case postale 153 - 1211 Petit-Saconnex 19
Responsable de la publication :
Maral Simsar-Tonbazian
Tél : 022 700 36 85
Courriel : artzakank@worldcom.ch

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis (du calendrier scolaire genevois): de 10h à 16h15, cours de l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex) pour tous les enfants de 4 à 12 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Bus de ramassage scolaire à disposition. Renseignements auprès de Nevrik Azadian au 079 827 54 43.

Tous les mercredis (du calendrier scolaire genevois), de 14h30 à 16h30, à l'Ecole Topalian, cours de langue arménienne, **pour adultes et adolescents** (à partir de 12 ans). Préparation du programme de l'option arménien du baccalauréat français. Un minimum de connaissance en arménien (écriture et lecture) requise. Cours dispensés par M. Mateos Eblighatian.
Renseignements: ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch

Tous les mercredis (du calendrier scolaire genevois): Cours de l'Ecole de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève: de 16h15 à 21h15 selon les nivaux. Renseignements & inscriptions: christinesedef@hotmail.com.

Tous les vendredis: de 15h00 à 19h00, la bibliothèque et le kiosque du Centre Arménien sont ouverts au public.

Un samedi sur deux : de 10h à 12h, cours d'échecs de l'Ecole et club d'échecs Topalian, pour enfants et adolescents de 6 à 15 ans, au Centre Arménien Hagop D. Topalian, à Genève.

REMERCIEMENT

Profondément touchée par les nombreux témoignages de sympathie et d'affection reçues lors de son grand deuil, la famille de
Monsieur Raffi Kasparian
vous remercie sincèrement de votre présence, de vos dons, de vos messages de condoléances et vous prie de trouver ici l'expression de sa vive reconnaissance.

Meda, Nejdeh et Kristina Khachatourian

KASA – Komitas Action Suisse-Arménie

Concert arménien
Dimanche 4 mai 2014 à 17h
Bernex-Confignon / Genève
Centre paroissial
20 ch. Sur-Beauvent

Karine Mkrtchyan, soprano
Sona Igityan, piano

Au programme: *Komitas, Abrahamyan, Kanachyan, Hovhannissyan, Petrossyan, Tigranyan ...*

Petite restauration dès 16h et après le concert
Entrée libre, collecte à la sortie en faveur de KASA

Stand ARMENIE – HAYASTAN
28ème Salon du Livre et de la Presse

Palexpo, Genève
du mercredi 30 avril au dimanche 4 mai 2014

Horaires : tous les jours de 9h30 à 19h00
sauf le vendredi 2 mai : nocturne jusqu'à 22h00

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ
ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D.Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève)
ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch ; www.centre-armenien-geneve.ch

No. 9 Rédaction: Maral Wurry & Mise en page: Ani Eblighatian

La réunion des parents d'élèves : La soirée du 5 février réunit les parents d'élèves de l'Ecole Topalian. Les enseignantes de l'Ecole, Mmes Hasmik Meliksetian, Nevrik Azadian, Valya Dadoyan, et Ani Eblighatian renseignent les parents sur leur programme d'enseignement et font un retour personnalisé sur les progrès de chacun des enfants. Mme Dadoyan donne des précisions sur les chansons apprises par les différents groupes (voir CD remis à tous les parents). *Un changement majeur attend l'Ecole à la rentrée prochaine 2014.* L'école primaire aura désormais lieu le mercredi matin à Genève pour les enfants dès 8 ans (5eP) jusqu'à 11h30.
Après consultation des parents, il est très probable que l'Ecole Topalian encadrera et accueillera les enfants de plus de 8 ans dès 12h00-12h30 pour le repas de midi et de 14h à 16h30 pour les cours d'arménien de l'après-midi. *Donc, il n'y aura pas de changement d'accueil les mercredis pour les plus petits.* En principe l'école trouve toujours des solutions et s'adapte aux rythmes scolaires des élèves. Cependant, l'école prévoie de faire *un sondage* auprès des familles sur le jour de leur préférence « *le mercredi ou le samedi* ». Annie Mesrobian fait part d'un projet de cours d'arménien pour les adolescents qui pourrait avoir lieu le samedi matin entre 10h et 12h.
Une maman d'élève fait part de son envie d'aider l'école par l'organisation d'événements extra-scolaire pour que le lien amical entre enfants (et parents) perdure et se renforce. La réunion se termine par les remerciements des parents adressés aux organisatrices et enseignantes de l'Ecole Topalian qui s'investissent auprès de leurs élèves sans compter leur effort.

Irma Cilacian Gandolfi (parent d'élève)

Slalom de l'Ecole Topalian: Pour la deuxième année l'école Topalian organise un slalom dans la station de ski de la Chèvrerie sur le domaine majestueux de l'espace Rock d'Enfer en France voisine à 1 heure de Genève. Venez nombreux à cette journée et passez un moment agréable dans une ambiance familiale accompagné de musiques arméniennes. Tous les enfants de l'école Topalian et de la communauté peuvent participer ainsi que les parents. Un slalom pour les parents est également organisé. Rendez-vous sur le départ de l'école de ski à 10h00 pour la remise des dossards. Après- midi : ski, course de luge (à partir de 3 ans), balade à pied ou en raquettes sur le merveilleux site du lac de vallon et de la chapelle Saint Bruno. Renseignements et inscriptions avant le 6 mars 2014.
Contactez Alain Wurry au 00 334 50 26 33 34 ou par email : alain.wurry0095@orange.fr

Scolarité : Le financement de l'école, selon le souhait de M. Hagop Topalian dont la devise était « Hay Abrink », est assuré en grande partie par sa Fondation. Cependant, une participation symbolique est demandée aux parents. Le montant forfaitaire pour une année scolaire par enfant est de:

Frs 200 les après-midis (sans repas, ni transport)
Frs 400 les après-midis (avec repas et/ou transport)
Frs 400 la journée (sans transport)
Frs 550 la journée (avec transport)

Cours de langue arménienne les mercredis après-midis de 14h30 à 16h30 pour adolescents :
L'école Topalian se réjouit d'accueillir *Monsieur Mateos Eblighatian (arrivé d'Alep en Syrie). Il offre son expérience et son savoir* bénévolement au service de l'école en prenant en charge *une nouvelle classe destinée aux adolescents et aux adultes.* Le programme est basé sur l'apprentissage de la langue arménienne en vue de préparer le programme de l'option arménien au baccalauréat français. Tous les élèves sachant lire et écrire l'arménien sont admis. Le cours est de niveau relativement facile et accessible à tous. Ce programme prévoit des échanges interscolaires (Lyon-Genève) et des évaluations de niveaux chaque année.

Dates à retenir :

Vacances de Pâques :	du 16 au 25 avril 2014
Journée de ski	le 23 mars 2014

Զուիցերահայ Միութիւն
Union Arménienne de Suisse

U.A.S.

Réveillon du 31 décembre 2013

Entouré par ses amis et la troupe de danse Sanahin, le comité de l'Union Arménienne de Suisse a organisé une magnifique soirée de réveillon au Centre Arménien de Genève. Ce sont plus de deux cent quarante personnes qui ont fêté ensemble l'entrée dans la nouvelle année. L'ambiance était assurée par Alexandre Shirinyan et son orchestre, qui nous ont servi un mélange subtil de musiques arméniennes, orientale et occidentale, et la salle somptueusement décorée pour l'occasion. La soirée s'est terminée à l'aube du premier jour de l'an sur une piste rythmée de pas de danses. Nous profitons de cette occasion pour remercier toutes les personnes qui nous ont aidées ainsi que les participants garantissant le succès de cette soirée.

VOYAGE DANS LE TEMPS PERDU: D'ISTANBUL À ANI

A travers plus de deux cents images, Varoujan et Vicken Cheterian nous ont fait découvrir leur magnifique voyage en Turquie. Durant trois semaines, père et fils ont traversé nos terres ancestrales à la redécouverte de paysages, églises ou autres lieux d'identité et de mémoire arméniennes.

Du parc Gezi et sa nouvelle génération d'activistes, ils traversent Kayseri, la ville où le christianisme arménien prend ses racines, Diyarbakir, où la nouvelle politique permet aux enfants des survivants du génocide de déclarer leur identité arménienne. Ils rencontrent paysans kurdes et Arméniens cachés, visitent le monastère d'Aghtamar récemment rénové et des dizaines d'églises servies comme des granges, pour arriver à la ville musée d'Ani, devant une frontière arméno-turque qui reste fermée.

Captivant et accompagné de magnifiques images, c'est plus de trente-cinq personnes qui ont eu la chance d'écouter ce récit passionnant sur une Turquie en pleine mutation…

Assemblée Générale et l'élection du nouveau comité de l'UAS

A vos agendas !

Réservez le **18 mai 2014 à 13h30** pour l'Assemblée Générale et l'élection du nouveau comité de l'Union Arménienne de Suisse. **Nous comptons sur vous et avons besoin de vous**…..

M. VAHE GABRACHE NOUVEAU PRESIDENT DE LA FONDATION HAGOP D. TOPALIAN

Personnalité éminente, M. Vahé Gabrache, la soixantaine révolue, membre actif et bienfaiteur de la Communauté arménienne de Genève depuis quarante ans, vient d'être désigné Président de la Fondation Hagop D. Topalian.

C'est un homme jovial, d'une infinie gentillesse, d'une grande capacité d'adaptation et de disponibilité. C'est aussi un ami fidèle, plutôt optimiste. Sa bienveillance lui attire même parfois des complications ou des discordes inutiles. Mais ceci semble ne pas le déranger outre mesure, la devise de M. Vahé Gabrache étant: «Aller toujours en avant sans se retourner»!

Notre Communauté, on le sait, traverse en ce moment quelques conflits, mais M. Vahé Gabrache est toujours apprécié par les siens. Est-il désapprouvé par d'autres? N'oublions pas que, selon lui, les malentendus ne doivent pas aboutir à des conséquences négatives; ils méritent d'être étudiés. Par son dévouement et sa générosité, il continue donc de se consacrer au bien de la Communauté arménienne de Genève et à l'Arménité.

ENTRETIEN AVEC LE NOUVEAU PRESIDENT DE LA FONDATION HAGOP D. TOPALIAN

Nous sommes très heureux et nous vous félicitons de votre nomination à la Fondation H.D. Topalian. Vous êtes le troisième Président après Messieurs Zaven Mesrobian et Edmond Pilossian qui ont marqué leur passage par leur efficacité et leur précieux travail. Votre approche, plus dense parmi nous, a suscité quelques questions ou questions suggestions. Nous en avons retenu plusieurs qui peuvent vous intéresser vu vos différentes activités. Nous vous serions donc reconnaissants de les commenter, si vous le jugez approprié.

a. *Pourquoi avez-vous accepté cette présidence ?*
b. *Avez-vous connu M. Topalian ?*
c. *Parlez-nous du rôle indispensable et de la place que la Fondation H.D. Topalian tient dans la Communauté de Genève.*

Tout d'abord merci de me donner l'occasion de pouvoir exprimer mes sentiments face à notre communauté arménienne.

Vers la fin des années 1970, en 1978 exactement, commençait ma vie associative dans la communauté arménienne de Suisse. Désigné en 1979 comme trésorier dans l'UAS, sous la présidence de feu M. Kevork Papazian, je commençais à côtoyer les dinosaures de notre communauté d'alors, ceux-là mêmes qui en ont créé les structures.

Messieurs Gronik Papazian, Charles Philippossian, Nubar Sdakian, Eugène Papasian, Edmond Pilossian, Puzant Haroutunian, Hagop Tellalian, Sarkis Sarkissian, mon père Jacques Gabrache, tous ces noms font partie de l'histoire de la communauté arménienne de Suisse. C'est également dans cette période que j'ai pu rencontrer la première fois, grâce à notre très chère Annie Mesrobian, M. Hagop Topalian. La confiance et l'amitié que portait M. Topalian à Annie a eu en grande partie comme résultante la création de la Fondation Hagop D. Topalian.

En respect à l'héritage laissé par nos «Anciens» et à tout ce qu'ils nous ont donné, il était tout-à-fait normal pour nous de continuer à consolider ces structures pour les générations futures. Lorsque le Conseil de la Fondation Topalian m'a demandé de reprendre le flambeau de feu mon ami le regretté Edmond Pilossian, il ne m'a pas été possible de le refuser (tout en ayant tenté de le proposer à un autre membre du Conseil).

La Fondation a un rôle unique au sein de la communauté. Non seulement l'école a comme fonction d'apprendre notre langue, notre culture à nos jeunes mais elle a un rôle social car elle est aussi le véhicule des sensibilités communautaires. Je m'explique: Où se trouve le seul endroit où environ trente enfants, des enseignants, des auxiliaires, les parents des enfants, se rencontrent chaque semaine? A l'école! Et que se passe t-il lorsque toutes ces personnes se rencontrent à la fin des leçons? Elles partagent entre elles leur approbation ou au contraire, leur désapprobation de la gestion communautaire. Croyez-moi, leur analyse se propage rapidement au sein de la communauté permettant à nos organisations de revoir leur gestion.

Grâce au stand au Salon du Livre International de Genève qu'elle organise chaque année, la Fondation Topalian donne un tremplin extraordinaire pour faire connaître aux autres nations notre culture, notre géographie, nos coutumes. Grâce à ce stand, elle prouve qu'elle participe aux activités locales et donne une aura internationale à notre pays. Preuve en est, l'extraordinaire stand d'honneur de l'Arménie organisé il y a trois ans par la Fondation Topalian au Salon International du Livre.

Permettez-moi de mentionner que toutes ces approches à ces différentes manifestations sont le fruit du travail extraordinaire d'Annie Mesrobian. Ses compétences, son charisme et sa gentillesse ont donné les impulsions nécessaires pour la réussite de ces projets. Je voudrais également mentionner le grand travail accompli par M. Zaven Mesrobian, premier Président de la Fondation, qui a été l'interlocuteur direct de l'UGAB pour mettre sur pied les statuts de la Fondation, suivi de notre bien aimé M. Edmond Pilossian qui a en consolidé les structures.

Nous savons les liens étroits qui lient la Fondation H.D. Topalian à l'UGAB depuis sa création.

a. *Quel en est l'origine ?*
b. *Nous connaissons aussi votre engagement dans le Comité Exécutif de l'UGAB; Votre position entre les deux groupes est-elle difficile à assumer ou est-ce un avantage ?*
c. *Peut-on dire que la Fondation H.D. Topalian est une filiale de l'UGAB ?*
d. *Quels en sont les membres ?*
e. *2015, année anniversaire de la Fondation H.D. Topalian: Trentième année...Y a-t-il un programme spécial pour cette occasion ?* →→→

ENTRETIEN AVEC M. VAHE GABRACHE, NOUVEAU PRESIDENT DE LA FONDATION HAGOP D. TOPALIAN

→→→ L'origine de la Fondation remonte au décès de M. Hagop Topalian. M. Topalian avait une fortune qui avait été estimée à US$ 17.000.000. Ces fonds se trouvaient à la Banque Ottomane qui n'existait plus à la mort de M. Topalian. L'UGAB a retrouvé ces fonds dont elle était l'unique héritière. Cependant, M. Topalian, qui avait offert le terrain pour construire l'Eglise de Genève, voulait également créer une Fondation à Genève. Comme il était propriétaire de deux immeubles à Zürich, et comme l'UGAB, organisation non helvétique, ne pouvait en être la propriétaire en vertu de la *Lex Furgler*, c'est avec son accord que se créa la Fondation Hagop Topalian, qui statutairement avait son siège d'abord à Zurich puis à Genève. Le Conseil de Fondation est constitué de membres locaux et de deux membres de l'UGAB - New-York.

L'UGAB de par ses deux membres et par les procès-verbaux est au courant des activités de la Fondation et n'interfère jamais dans ses décisions tant qu'elles ne vont pas à l'encontre des principes de l'UGAB. D'ailleurs le Conseil de l'UGAB apprécie énormément le travail effectué jusqu'aujourd'hui par le Conseil de la Fondation Topalian.

Statutairement en cas d'extinction du Conseil de Fondation, les biens de la Fondation seront transférés à l'UGAB New-York

Le fait que je sois membre actif dans la Fondation Topalian et membre du comité exécutif de l'UGAB New-York est un avantage certain qui me permet de faire une liaison active entre les deux organisations.

La Fondation Topalian subvient à ses budgets par des donations, mais surtout par les loyers qu'elle touche de deux immeubles achetés il y a trois ans à Genève. C'est grâce à l'augmentation de son capital qu'elle a suggéré à la Fondation Saint Grégoire l'Illuminateur, qui je vous le rappelle, est propriétaire des murs de l'Eglise et du Centre arménien, de l'aider financièrement pour lui permettre de revaloriser ce bâtiment qui a pris de l'âge et qui malheureusement ne reçoit aucune aide.

A ce jour la Fondation se compose de :
- Mme Annie Mesrobian, Vice-Présidente
- M. Jean Altounian, trésorier
- M. Aris Attamian (de Paris, Membre du Comité Central de l'UGAB)
- M. Hampar Chakardjian
- M. Jean-Pierre Sedef
- M. Berdj Setrakian (Président UGAB mondial)
- Et votre serviteur

2015 sera une année extrêmement importante, non seulement pour nous mais pour toute notre nation. Le 100ème anniversaire du génocide, le monument arménien du Parc de l'Ariana, le 30ème anniversaire de notre Fondation, la défense de notre cause suite à l'affaire Perinçek, nous mettent devant de nombreuses obligations, et surtout comme vous pouvez l'imaginer, financières.

Toutes les Fondations, les associations et les privés, devront se sacrifier un tant soit peu pour prouver que nous sommes une communauté responsable en regard de notre devoir de mémoire.

Vous avez été Président de la Fondation St-Grégoire, dont vous avez démissionné tout en restant membre.

a. *Pourquoi la démission ?*
b. *Qu'en est-il des liens entre la Fondation St-Grégoire, l'Eglise et le Centre ?*
c. *Cette situation paraît en général plus compliquée que par le passé.*
d. *Y a-t-il un espoir pour que tout redevienne comme précédemment ?*
e. *Certains pensent éventuellement à un renouvellement dans le Comité St-Grégoire par des membres plus jeunes, très actifs, désireux d'apporter des solutions.*

Je vous ai parlé tout à l'heure de la Fondation Saint Grégoire et par son impasse surtout financière, d'où l'aide qu'a apporté la Fondation Topalian. Les noms que je vous ai évoqués au début de cette interview sont tous liés de près ou de loin à l'origine de la Fondation Saint Grégoire. La Fondation est passée par des étapes qu'il serait très long de vous raconter. Une anecdote intéressante, à une des étapes de la construction du Centre, une hypothèque grevait le Centre et l'Eglise. Les annuités au début étaient réglées à la Banque tout-à-fait normalement grâce aux donations de la communauté, jusqu'à ce que le terrible tremblement de terre en Arménie et la guerre du Karabagh détournent les fonds alloués pour la Fondation Saint Grégoire. Il ne restait que deux ou trois personnes qui «bouchaient» le règlement des dettes. Lorsqu'ils arrêtèrent, la banque voulut saisir nos biens et grâce à un stratagème mis en place et le soutien financier de membres de la communauté, la dette de CHF 1'400.000 a été arrêtée à CHF 400'000 et ces CHF 400'000 ont été payés pour solde de tout compte à la banque.

Comme je vous l'ai dit, juridiquement ces bâtiments communautaires appartiennent à la Fondation Saint Grégoire, qui les a mis à la disposition de la communauté. Et si je devais remonter l'histoire de notre communauté, je suis certain que nos Anciens avaient fait le bon choix en regroupant ces biens sous la houlette de la Fondation Saint Grégoire. A la fin du mandat de feu Monsieur Gronik Papazian, j'avais repris sur la demande du Conseil, la présidence de la Fondation. Rien n'altérait à ce moment-là la décision qu'un arménien catholique reprenne cette présidence. D'autant plus que feu Monsieur Charles Philipossian a également été en tant qu'Arménien catholique, le Président durant de nombreuses années.

Cependant, l'énorme turbulence qu'a vécue notre communauté suite à l'affaire du Diocèse et à l'essai, malheureusement avorté, d'éviter que ces turbulences ne se terminent par une situation de conflits inadmissibles telle qu'elle existe encore aujourd'hui à Nice, M. Daniel Papazian et moi-même, avons essayé de suggérer à la communauté des solutions élaborées avec Sa Sainteté Karékine II. Suite à une votation, une majorité de personnes acceptèrent une des solutions proposées. Et évidemment l'autre partie des votants se rebiffèrent et Daniel Papazian et moi-même furent mis sur le banc des accusés en nous traitant de traitres.

Je me considère personnellement comme un homme de paix. Je n'ai durant toute ma vie communautaire recherché que l'harmonie, la sérénité et le regroupement de notre arménité. →→→

ENTRETIEN AVEC M. VAHE GABRACHE, NOUVEAU PRESIDENT DE LA FONDATION HAGOP D. TOPALIAN

→→→ Pendant cette période houleuse, en tant que Président de la Fondation Saint Grégoire, j'ai été honteusement convoqué devant la Justice genevoise, sous l'accusation de changement des statuts de notre Fondation. Des gens peu scrupuleux, de mauvaise foi, ont fait croire que l'on mettait l'Eglise d'Etchmiadzine en dehors de nos statuts alors qu'il ne s'agissait que de quelques modifications pour temporiser le problème existant, afin de permettre de trouver des solutions rationnelles. J'ai été personnellement dégouté de cette hargne que certains pouvaient exprimer envers nous. Qu'avions-nous fait de mal, si ce n'est d'essayer de faire le bien?

Les jours ont passé et j'ai réalisé qu'il était plus juste que le Président de la Fondation soit un apostolique plutôt qu'un catholique. Aussi ai-je demandé au Conseil de me relever de mes fonctions de Président tout en restant membre du Conseil de Fondation.

Vous le saurez rapidement, la situation financière de la Fondation Saint Grégoire va s'assainir. Daniel Papazian s'occupe de réorganiser le Centre et de le moderniser. Laissons le temps au temps et les plaies se guériront et l'harmonie régnera de nouveau. Dès que la situation financière sera assainie, la Fondation pourra à court terme prévoir un renouvellement au sein de sa Fondation et rajeunir les effectifs.

Le comité de la Fondation est aujourd'hui composé de:
- M. Daniel Papazian, Président
- M. Alfred Bagdjian, Vice-Président
- M. Jacques Gabrache
- M. Raffi Garibian
- M. Avedis Kizirian
- Vahakn Vanlyan
- M. Viken Vartzbed
- Et votre serviteur, trésorier

Vous êtes Président de la très importante Fondation Armenia. Comment est-elle née ?
a. Quel est son rôle et comment est-elle gérée ?
b. Quels en sont les membres ?
c. Quels en sont les projets ?

La Fondation Arménia est née grâce aux efforts de son fondateur Monsieur Hagop Tellalian qui, à son décès, laissa sa fortune dans la Fondation. La Fondation Arménia est propriétaire aujourd'hui de deux immeubles et commencera dans les prochains mois la construction d'un immeuble locatif d'une certaine importance sur le Chemin du Velours, sur l'ancien emplacement de la «Villa des Arméniens». Cette villa avait été offerte aux Anciens du Foyer arménien, auparavant domiciliés à Begnins et en 1922 à Genève et qui accueillit les orphelins du génocide de 1915.

Les revenus de ces biens permettent à la Fondation Arménia de contribuer en Arménie, au Karabagh et en diaspora, à toutes aides en conformité avec ses statuts. Elle est propriétaire depuis plus de dix ans d'une maison d'hôte de cinq chambres au Karabagh, qui permet de donner du travail à une partie du village.

Elle est composée de :
- M. Jean-Vahé Nigolian, Directeur
- M. David Sarkissian, Vice-Président
- M. Sandro Haroutounian
- M. Vatché Garibian
- Nne Sévan Mesrobian
- M. Jean-Pierre Sédef
- M. Hratch Zinguinian
- Et votre serviteur, Président

Ancien Président de la Fondation Philipossian, vous avez cédé la présidence à Mme Gindraux de la famille Philipossian.
a. Pourquoi ?
b. Cette Fondation s'occupe des bourses de musiciens. Pouvez-vous nous en donner quelques détails ?

Sur la demande de feue Mme Charles Philipossian, j'avais pris la présidence de la Fondation Diran et Charles Philipossian. Dotée de la fortune laissée par Mme Irma Philipossian, la Fondation s'occupe de donner des bourses à tout arménien qui aurait besoin de fonds dans le cadre de ses études. Il est vrai que beaucoup de nos boursiers viennent du monde de la musique, mais nous restons ouverts également aux autres demandes. Vous apprendrez dans quelques temps le nouveau rôle qui sera tenu par la Fondation Philipossian et suis fier d'en avoir été l'instigateur.

Lorsque Mme Thérèse Gindraux a pris sa retraite professionnelle, j'ai estimé qu'il était temps que je laisse ma place à une personne très compétente qui suivait de près les activités de la Fondation et de surcroît nièce de Mme Philipossian. Je suis ravi que Mme Thérèse Gindraux est notre Présidente. Très proche des jeunes, elle assume avec affection sa responsabilité.

Les membres de la Fondation Philipossian sont :
- Mme Thérèse Gindraux, Présidente
- Me Benoit Dayer, secrétaire
- M. Jean Altounian, trésorier
- Mme Arminé Tavitian
- M. Berg Armenian
- M. Jean-François Duchosal
- Et votre serviteur, Président d'honneur

Le projet colossal des «Réverbères de la Mémoire», élaboré en collaboration avec le Canton de Genève pour le 100e anniversaire du Génocide.
a. Est-il prêt pour 2015 ?
b. Où en est le budget ?

Effectivement le projet des Réverbères de la Mémoire a connu et connait encore des hauts et des bas. La lutte acharnée de la Turquie pour le déni de notre génocide est évidemment la raison principale du retard de ce projet. Jusqu'à ce que toutes les parties prenantes de ce projet donnent leur accord définitif, il faudra de notre part de la patience et de la mobilisation. Nous espérons que ce projet sera prêt pour 2015. Notre communauté le saura par les informations que nous leur transmettrons. Nous pensons que le budget sera approximativement de CHF 500'000.

Je dois relever ici le rôle extrêmement important que tiennent politiquement le groupe parlementaire Suisse-Arménie et l'Association Suisse-Arménie par M. Sarkis Shahinian, respectivement Secrétaire Général et Président d'honneur, mais également l'implication →→→

ENTRETIEN AVEC M. VAHE GABRACHE, NOUVEAU PRESIDENT DE LA FONDATION HAGOP D. TOPALIAN

→→→ et l'aide extraordinaire qu'apporte Monsieur Hagop Avakian grâce à son réseau politique cantonal et national.

Vous voyagez souvent en Arménie ; y a-t-il un rapport ou des projets avec la Fondation Armenia ou la Fondation Alliance Arménienne dont vous êtes un membre très actif ?

Si je voyage quelques fois en Arménie, c'est bien sûr en rapport à mes différentes activités en lien avec nos Fondations. Comme je vous l'ai dit, la maison d'hôte de Melikachen est une des raisons de mes visites en Artsakh.

Je suis également Président de la Fondation Alliance Arménienne. Cette Fondation, qui a son siège à Genève, a dans son Conseil de Fondation des membres de Suisse, de France, du Japon et d'Arménie. Cette Fondation a offert à la Congrégation des Sœurs de l'Immaculée Conception un très grand terrain avec des bâtiments à Tsargatzor qui sert de camp de vacances pour 700 jeunes dans le besoin en Arménie.

Elle a créé et financé la première école hôtelière dans le cadre de l'école professionnelle d'Erevan.

Elle a également construit et inauguré il y a deux ans, dans l'enceinte du Centre éducatif Boghossian des Sœurs de l'Immaculée Conception à Gumri, le Centre Nadine Basmadjian pour personnes âgées. Quotidiennement un bus conduit une cinquantaine de personnes âgées parmi les plus démunies de Gumri, au Centre où elles sont nourries et suivies médicalement pour la journée. C'est avec fierté que je vous parle de cette belle réalisation qui a été suivie dans son concept par mon épouse Huguette.

Encore une question au sujet des belles années (15, sauf erreur) pendant lesquelles vous avez présidé l'UAS. Vous avez organisé, avec votre Comité, de nombreuses manifestations, des bals, les jeux communautaires, la grande marche du 24 avril jusqu'à l'ONU et tant d'activités qui vous font honneur !

a. *Pourquoi avoir quitté cette organisation où tout allait très bien entre vous et dont les membres sont considérés AMIS pour la vie ?*
b. *Etes-vous toujours en contact et que reste-t-il de ces amitiés ?*

Ah !! L'Union Arménienne de Suisse. Quelle satisfaction durant presque vingt ans. Mais quelle déception à la fin. Vingt ans d'amitié, vingt ans de sincérité, vingt ans où tout ce que nous entreprenions était empreint de joie et d'arménité. RIEN ne devait altérer ce qui existait dans cette organisation. Nous étions le modèle pour la diaspora. Quelle fierté avait chacun de nous de faire partie du comité de l'UAS. Une des plus belles réussites sont les jeux intercommunautaires arméniens. Commencés à Genève d'abord sous l'égide de l'UGAB New-York, et organisés par un groupe d'amis, ces jeux grâce à l'UAS sont devenus annuels en Europe, et chaque deux ans sont organisés à Genève. Je me rappelle encore des méga-soirées de 1'000 personnes venues de l'Europe et plus loin encore. Quels souvenirs !

Malheureusement, les amis d'hier sont devenus les ennemis d'aujourd'hui. Par la faute de désinformations, par la faute de la jalousie notoire des Arméniens, les racines de cette emblématique UAS ont été déterrées. Ceci n'en est qu'une des raisons. Le monde change. Nous sommes dans ce XXIème siècle dans un cycle où tout bouge très vite. La communauté d'hier n'est plus la communauté d'aujourd'hui. Les anciens sont décédés, les moins jeunes se retirent et de nouvelles familles venant d'Arménie et de Syrie, viennent donner une nouvelle couleur à nos communautés. Pour ma part, et je l'avais demandé à notre Assemblée Générale à plusieurs reprises, il était temps que je laisse ma place aux nouvelles générations. Regardez la réussite des deux Présidents qui m'ont succédés. Je veux parler de M. Zareh Kurkdjian et de M. Nejdeh Khachatourian, les deux plus jeunes que moi ont été membres de mes comités et ont su prendre avec réussite la relève et j'en suis ravi.

Preuve en est les différentes manifestations organisées mensuellement par l'UAS, et surtout la réussite de la troupe de danse qui, sous la responsabilité de Madame Christine Sedef, est souvent invitée à se produire dans des manifestations et aussi hors de la communauté arménienne.

Quant à moi, la grande rancœur et déception éprouvées suite à nos différents problèmes m'ont effectivement éloigné de notre communauté. Personne n'est irremplaçable sur cette terre. J'estime et je l'avoue au détriment de ce que j'ai de plus cher, ma famille, avoir apporté ma pierre pour notre communauté. Je me sens profondément arménien et je pense l'avoir prouvé, sans rien attendre en retour. Si chaque Arménien avec ses moyens pouvait apporter sa petite pierre pour son arménité, nous pourrions «retrouver la Grande Arménie», du moins dans notre cœur.

Pour conclure, je voudrais remercier toutes celles et ceux qui, d'une manière ou d'une autre, ont contribué et contribuent encore par leur travail, par leur bénévolat, par leur disponibilité, à perpétuer les valeurs que nous ont transmis nos Aînés, notamment la fierté d'appartenir à ce peuple millénaire qu'est l'ARMENIEN.

Monsieur Gabrache, un dernier commentaire : MERCI pour tout ce que vous faites, nous y sommes extrêmement sensibles. Nous nous demandons si, avec vos nombreux engagements, votre merveilleux dévouement et vos responsabilités, vous avez encore le temps de dîner de temps en temps avec votre famille. Comme vous le voyez, nous pensons sincèrement à vous et vous aimons bien !

A.M.E.